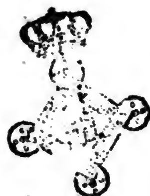
Arch. vecchio
Y
£ 300

ORATIO, ET POEMATA JOSEPHI THOMÆ.

JOSEPHI THOMÆ
IN NEAPOLITANA ACADEMIA
Rhetoricæ Professoris

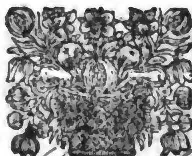
ORATIO, ET POEMA
DE REPARATA

CAROLI II.
SALUTE,

AC POEMA
In Funere
EXCELLENTISSIMAE

D. CATHARINAE
ARAGONIÆ,
SANDOVAL, &c.

NEAPOLI, M. DC. XCVII.
Ex Typographia Caroli Porpora, & Caroli Troyse.

Superiorum facultate.

EXCELLENTISSIMO DOMINO

D. LODOVICO LACERDA

METHYMNÆ COELLÆ DUCI, &c.

Et Regni Neapolitani Proregi, &c.

Vamquam, Excellentissime Princeps, felici nuncio allato de reparata CAROLI SECUN-

DI

DIo salute; statim Orationem, & Poema composui, ut incredibilem animi mei lætitiam significarem; tamen memor Horatij in arte poetica asserentis, nihil, nisi nonum prematur in annum, nihilque, nisi perfectum sit ingenio, & elaboratum industria, in lucem esse proferendum; jacere hæc in tenbris sepulta statueram. Nunc verò perspiciens omnes ferè hujus Civitatis viros æquè eloquentia, ac

erudi-

eruditione conſpicuos tanta de re nullam facere ſcribendi intercapedinem, aſſiduisque typis maximum gaudium teſtari non deſinere, volui diuturno ſilentio, quo adhuc uſus ſum, finem imponere, atq; aliquid prælo committere, præſertim cum Rhetoricam profitear in Neapolitana Academia, quam Hiſpaniarum MONARCHA munifice ſuſtentat, & fovet, ne aut officio deeſse, aut in ingrati animi vitium inci-

dere

DIo salute; statim Orationem, & Poema composui, ut incredibilem animi mei lætitiam significarem; tamen memor Horatij in arte poetica asserentis, nihil, nisi nonum prematur in annum, nihilque, nisi perfectum sit ingenio, & elaboratum industria, in lucem esse proferendum, jacere hæc in tenbris sepulta statueram. Nunc verò perspiciens omnes ferè hujus Civitatis viros æquè eloquentia, ac

erudi-

eruditione conspicuos tanta de re nullam facere scribendi intercapedinem, assiduisque typis maximum gaudium testari non desinere, volui diuturno silentio, quo adhuc usus sum, finem imponere, atq; aliquid prælo committere, præsertim cum Rhetoricam profitear in Neapolitana Academia, quam Hispaniarum MONARCHA munifice sustentat, & fovet, ne aut officio deesse, aut in ingrati animi vitium inci-

dere

dere videar. Itaque Tibi ex animo consecro, ac dico Orationem, & Poema de nostri REGIS reparata salute unà cum Poemate, quod ipse nactus occasionem dicendi de eximijs, ac penè Divinis virtutibus Excellentissimæ D. CATHARINAE Matris Tuæ, cujus anima nuper ex corporis vinculis, tanquam è carcere, evolavit ad Cœlum, in tantæ Heroinæ funere pro mei ingenij viribus (si quid est in

me

me ingenij, quod ſentio quam ſit exiguum) paucis diebus effinxi. Tuæ profecto magnitudinis eſt hæc vel minima opuſcula non aſpernari; quæ licet luce digna non ſint, tamen à fulgentiſsimis eximij nominis Tui radijs lumen àliquod acceptura confido. Te igitur etiam, atque etiam oro, atque obſecro, ut hanc animi mei ſignificationem hilari fronte, benignoque vultu excipias. Cœterùm ſoſpitet Te Deus, & tu-

tum ab omnibus fortunæ injurijs Te servet, nullasque humanæ vitæ procellas reformides, Nestoreamque ætatem degas. Vale, ò nostrum præsidium, & decus. Datum Neapoli ij. Kal. Iul. Anno à Partu Virginis 1697.

Excellentiæ Tuæ

Humillimus, & addictissimus Servus
Ioseph Thoma.

JOSEPHI THOMÆ

In Neapolitana Academia Rethoricæ Professoris

ORATIO

DE REPARATA

CAROLI SECUNDI

SALUTE.

AD EXCELLENTISSIMUM

D. LODOVICUM LACERDA

DUCEM METHYMNÆ COELIÆ,

Atque hujus Regni Dignissimum Proregem, &c.

Ellem, Excellentissime Princeps, hodierno die tanta mihi esset ubertas ingenij, tantaque dicendi copia, ut incredibilem lætitiam, quam ex CAROLI SECUNDI Hispaniarum Monarchæ reparata salute percepimus, Oratione complecti possem. At quis tam disertus, tam

facundus inveniatur, qui huic oneri non ſuccumbat, huic muneri ſatis eſſe poſſit? Si excitarentur ab Inferis Tullij, ac Demoſthenes, profectò tam immenſi gaudij, quo perfunditur animus noſter, ne minimam quidem partem verbis exprimerent. O fauſtum, ac feliciſſimum Nuncium! o dies gemmis, ne dum albo ſignanda lapillo! o fortunatum temporis punctum, quo REX AUSTRIACUS è faucibus penè mortis fuit ereptus, quo non modo hæc Civitas, ſed etiam totus terrarum orbis fuit conſervatus. Ecquis tam ſenſus expers non geſtiat? quis tam beati, ac verè aurei ſæculi ſortem noctes, atque dies non celebret? quis tantam hilaritatem vultu non præſeferat? lætantur pueri, juvenes, ſenes, omnis ætas, civium omnis ordo, ac Deo pro tanto beneficio immortales gratias agere non deſinunt. Lætaris & ipſe maximè omnium, Princeps Excel-

len-

lentissime, qui de Regia salute per literas certior factus, cum summam voluptatem capere non posses, statim magno cum plausu tormenta bellica in arcibus explodi jussisti, noctis tenebras festis facibus fugasti, ferias in foro, dies festos, ac hilares in Urbe indixisti, atque in Templis solemni cum apparatu, & pijs concentibus Divino Numini sacrificia offerri pro gratiarum actione voluisti. Lætatur Regalis Aula: exultat Regium Palatium: numquid nostra mœret Neapolis? Parietes ipsi prægaudio exultare videntur. Gratulatur de reparata CAROLI SECUNDI salute nostra Civitas, atque in sinu gaudens, sexcenties gratulatur: etenim occidissemus, si nostra salus, spes nostra, noster amor, vita nostra perijsset. Actum esset, si CAROLO SECUNDO caruissemus: quo nullum alium Regem priscá sæcula meliorem tulerunt, nec quenquam

alium ſequens ætas viderit præſtantiorem. Ejus enim genus ſi ſpectes, ab antiquiſſimis quidem, & fortiſſimis Heroibus traxit originem, qui non ſolùm noſtræ memoriæ, ſed etiam omnes vetuſtatis Principes virtute, & gloria ſuperarunt. Ac ne ſingulos Atavos, Reges, Imperatoresq; enumerem (id enim longiſſimam quidem hiſtoriam, non brevem orationem: multorum annorum, non brevis temporis ſpatium requireret,) unius tantùm ex tot Auguſtiſſimis majoribus, CAROLI nimirum QUINTI memoriam recolere mihi liceat, qui plures ferè victorias, quàm vitæ dies numeravit: plures triumphos meritus eſt, quam cœteri concupierunt: plura bella feliciter geſſit, quàm alij legerunt: plures Provincias devicit, quàm cœteri peragrarunt: florentiſſimas hoſtium copias delevit: plurimas urbes direptioni dedit, atque incendijs: gentes immanitate

bar-

barbaras edomuit: multosque populos ad suam ditionem quàm celerrime redegit. Testis Africana Carthago, quæ tot annos Populum Romanum defatigavit, diripuit; à CAROLO V. brevi temporis intervallo superata, ac devicta. Testis Pannonia, quæ apud Danubium crudelissimum Turcarum Tyrannum solo CAROLI nomine expulsum, & fugatum aspexit. Dicant Galli, Sicambri, & Cimbri. Dicat Europa, atque omnis terrarum plaga ejus clarissima gesta, cujus famam semper posteritas admirabitur, cujus de laudibus nulla unquam ætas conticescet. O Heros inter omnes maximus recensendus! o CAROLI SECUNDI Atavus gloriosissimus! o AUSTRIACA de Cęlo delapsa progenies! Et si ex ungue Leo, atq; ex umbra cognita fuit olim Pyramidum altitudo, satis sit ex hoc uno totam AUSTRIACAM prosapiam demonstrasse. Quid autem, si in-

innumeras, & eximias CAROLI SECUNDI virtutes contemplari velimus ? Omnis quidem acies ingenij tot virtutum lumen intuens, hebescet. Quis enim ejus comitatem, ac benignitatem non admiretur ? cum omnibus Regia pateat: nemini prohibeatur accessus: omnes sereno vultu excipiat: omnes amabili majestate alloquatur. Quis ejus misericordiam ad Cœlum laudibus non efferat ? cum nemo egens, quod petit, non impetret: nemo rebus suis desperans, cui non præbeat auxilium. Quis ejus continentiam prætereat ? cum nullis voluptatum illecebris moveri, nullo Sirenum cantu trahi possit: ut, tanquam Xenocrates, ne candor animi, atque integritas labefactetur, mori malit, quàm fœdari. Quis non obstupescat animo perpendens, qua mansuetudine sedet iram: qua temperet dolorem patientia: qua animi serenitate mœroris nubes disjiciat: quo

be-

benevolentiæ fonte odij flammas extinguat? omnes enim commotiones, quæ in mentis arcem tumultus excitare solent, virtutum habenis coercet, ac regit. Quanta Justitia populos, Urbes, & Regna moderatur? quanta tranquillitate geminos terrarum orbes gubernat? cum mœrentes honoribus, nocentes meritis afficiat supplicijs. Quanta effulget clementia, & mansuetudine? qui non modò ijs, qui ipsi nocere voluerunt, vitam remisit, sed etiam amplissimis dignitatibus cohonestavit: qui neminem puniri vellet, nisi vereretur, ne scelestorum hominum multitudo sua cresceret indulgentia. Quàm eximia prudentia, & fortitudine belli Duces, ac milites deligit, exercitus armat, & conflat, castra præsidijs munit, ab hostium incursionibus defendit? quàm singulari pietate Christi religionem propagare conatur? quem neque Aulæ splendor, neque Imperij

perij magnitudo, neque amplissimus Dominatus, neque luxus à sancto, & pio consilio removere potuerunt. Hinc templis donaria, materia, & opere mirifica dicare, & sacras ædes construere non desinit: Deo sacrificia offerenda, supplicationum illustres Pompas, & quæcunque ad Divinum cultum conferunt, conficienda semper curavit. Quod si Asiæ Reges, ac Dynastæ sive, ut fugientis gloriæ umbram, nominisque famam quærerent, sive Numinis colendi studio, ac religione ducti, se clarissimos, ac fortunatos putabant, si ad Ephesinæ Dianæ templum cohonestandum magno sumptu, ac opere, vel unam columnam adjecissent: quam nominis immortalitatem sacræ magnificentiæ operibus AUSTRIACUS REX non est assequutus? Dum stabit Alexandria, conditorem suum, tanquam parentem, Alexandrum loquetur: nec fama nostri Regis delebitur, dum sta-

ſtabunt viæ, quas ſtravit: ædificia, quæ conſtruxit: mœnia, quæ erexit: urbes, quas inſtauravit. Et ſi Claudius Appius Populo Romano non tam carus fuit propter præſtantem ſapientiam, generiſque nobilitatem, quàm ob viam ſtratam, quæ veterum Scriptorum monumentis de ſuo nomine celebratur: quàm cariſſimus eſt ſuis ſubditis CAROLUS SECUNDUS ob publicas conſtructiones? An ſupremas REGIS AUSTRIACI laudes attigimus? Nullum ſanè tantum eſt flumen ingenij, nullaque dicendi tanta vis, quæ non dicam exornare, ſed ejus virtutes enumerare poſſit. Itaque ſileat ſuos Cyros, atque Darios Perſis, Philippos, & Alexandros Macedonia, Ptholomęos Ægyptus, Mauſolos Cariæ, ac ſuos Cœſares Roma. Cedant omnes uni CAROLO SECUNDO Hiſpaniarum Monarchæ, ac noſtri Regni Auguſtiſſimo Regi. Regem tam claro

B ge-

genere natum, tam benignum, tam misericordem, tam integrum, tam prudentem, & fortem, tam clementem, & mansuetum, tam pium, tam magnificum fera mors rapere nobis est conata. Proh Deus immortalis! in quanto versati sumus periculo, quantis malorum procellis, quantis calamitatum turbinibus jactati, atque exhausti fuissemus, si REX AUSTRIACUS migrasset ad Cœlum? protinus Fides, Pudor, Innocentia, Pietas, ac Virtutes omnes opprimerentur. Fraus, libido, petulantia, temeritas, amentia triumpharent: protinus hostes nostrum interitum, exitiumque anhelantes irrumperent: agros excursionibus depopularentur: omnia quæ possidemus, diriperent: quicquid nobis pretiosi, & æstimabilis esset, raperent: mœnia, domos, arces delerent: templa plurimis referta donis spoliarent: statim aspiceremus affligari æquestrem ordinem,

nem, squallere Senatum, plorare senes, adolescentes ad Reipublicæ bonum natos, aut trahi ad necem, aut ad miseram redigi servitutem; liberos partim è matrum sinu abripi, partim ante parentum oculos trucidari, Virgines ab hostibus rapi, ac violari, omnia plena cadaveribus, cœde, sanguine, atque hanc Urbem, Italiæ delicias, fieri funestissimæ Tragediæ spectaculum. O horrendum exitium! o calamitatem intolerabilem! o miseram Neapolim! o infelicem Italiam! o totum terrarum orbem deplorandum! melius esset millies mori, quàm hæc videre, ac sufferre. An cœtera Italiæ loca quiete fruerentur? Scinderentur quidem Alpes: Apenninus arderet bello: manaret sanguine Eridanus: Tybris præter morem inundans, Capitolium quateret: Inferum, ac superum mare hostium classibus infestaretur: iterum Totilas, & Attilas, cum

Gothis, & Vandalis adessent armati: iterum Saraceni demolirentur Urbes, pararent incendia; ubique grassaretur fames: ubique esset luctus: ubique clamor, & horror. An Hispania ubi nostri REGIS Aula, tanquam Cœlum refulget, acquiesceret? Profecto sine CAROLO SECUNDO, veluti sine Sole suo, jaceret in tenebris. Pyrenæorum culmina fulminibus assiduis ferirentur: mœstus doleret Iberus: Tagus fremeret ad Oceanum: majoribus æstibus Herculeum fretum agitaretur: denuo Numantia, & Saguntus solo æquarentur. Nunquid Gallia depositis armis ad Ararim, & Sequanam somnum caperet? finem præliandi faceret? in Belgicas Provincias impetum facere desineret? Heù quanto sanguine Rhodanus, quanta Scaldis inficeretur clade, quantis Britannia, & Hybernia fluctibus vexaretur! Nunquid Pannonia apud Danubium pacata suos coleret agros,

lætas

lætas exerceret saltationes? Nunquid in Bosphoro Thracio Turcarum Tyrannus suam sævitiam, & immanitatem in Christianos cohibuisset? An in Asia, & Orientalis Indiæ Insulis nullæ seditiones? An in Messicanis, & Peruvianis oris nulli tumultus? An in Africæ litoribus nullæ cædes, nulla commotio? Quid? nullæ seditiones? nulli tumultus? nullæ cædes? nulla commotio? Totus quidem terrarum orbis everteretur, ac ferè occideret. Assyrij Imperij clarissimum lumen scimus esse penitus extinctum? extinxit Principis interitus. Persarum fortunatissimum dominatum audivimus esse deletum? delevit Principis obitus. Romani Imperij dignitas fuit afflicta? afflixit mors Principis. Omnes Imperiorum occasus, quos audimus, (quot autem non audivimus?) uni Principum morti sunt tribuendi. Quod si mortuo Alexandro, florentissimi exercitus fuerunt

runt profligati, plurimique viri fortes interempti; ac tota ferè Aſia, & Europa præliorum arſit incendio; cum de Græciæ dominatu dimicaretur: ſi interfecto Julio Cœſare Romana Civitas Civium ſanguine inundavit, atque homines inhumani civili cœde expleri non potuerunt: quot belli flammæ ſuſcitarentur? quæ cœdes? quæ clades fierent? quantum ſanguinis effunderetur, ſi CAROLI SECUNDI, qui multò dignior eſt Alexandro Macedone, & longe præſtantior Julio Cœſare, ſpiritus è corporis vinculis ſolutus evolaſſet ad Cœlum? Agamus, agamus maximas DEO gratias pro reſtituta noſtri Regis ſalute: cujus incolumitas eſt ſalus Vrbium, Regnorum, totiuſque orbis terrarum firmamentum, præſidium, & columen. Agamus æterno Numini æternas gratias pro tanto beneficio, quo Divina Providentia Neapolim, Italiam, Hyberniam,

In-

Indiam, Europam, Americam, ac totum terrarum orbem à calamitatibus, à ruinis, ab incendijs liberavit. Æternas, inquam, Cœlitibus agamus gratias pro CAROLI SECUNDI vita conſervata; etenim ſi vitam ducimus: ſi Solem intuemur: ſi agros, ſi domos, ſi fortunas poſſidemus: ſi caſtitas, ſi Juſtitia, ſi pietas, ſi reliquæ virtutes coluntur: ſi in noſtra Neapolitana Acadamia bonæ artes, ut Athenis olim, floreſcunt: ſi pax, ſi tranquillitas Civium animos recreat: ſi quicquid optamus, eſt in nobis, id omne CAROLI SECUNDI vitæ acceptum referendum. Quamobrem ſi navigantes in Jonio, aut Ægeo mari ſubitis turbinibus ita fuerint jactati, ut parum abfuerit, quin paterentur naufragium, cum præter ſpem in portum appulerint, malorum obliti, in litore genio indulgent, ac lætantur: ſi Cygni, quos in aere ex improviſo ad-

volans

volans Vultur fame agitatus insequitur, urget, jam jamque diripere conatur, cum ab ejus rapacibus unguibus evaserint, statim ad vada Mæandri, aut ad Caystri ripam jucundum edunt concentum: Nos quoque tam gravi, tamque extremo periculo, quod nostris capitibus impendebat, liberati, quo gaudio perfundimur? qua exultamus lætitia? quam hilaritatem percipimus? Meus quidem animus tantam voluptatem capere non potest; & si deposita Oratoris persona, mihi Poetam agenti liceret uti aut Cythara, qua Thebanus Pindarus Olympica, & Pythia certamina canere solebat: aut lyra, quam fabulantur sistere flumina, ac movere saxa: aut Homeri tuba, quam Magnus Alexander invidit Achilli, profecto tam lætum, ac felicem diem jucundis carminibus celebrarem. O fausta lux! o felicissimus dies! Convaluit REX noster AUSTRIACUS, atq;

ita

ita convaluit, ut in Solio Sceptrum tenens Vrbes, & Regna gubernet. At quis Machaon triſtem morbum depellere, quis Podalirius ad priſtinam valetudinem revocare, quis Hippocrates à periculo vindicare, quis noſtri REGIS vitam conſervare potuit? Anne ut de Ænea comminiſcuntur, Numen aliquod fictum, & mendax dictamum ab Ida monte colligens vehementi malo occurrit? Vota Chriſtianæ pietatis, quorum AVSTRIACVS REX ſemper ſe patronum, ac defenſorem præbuit: vota, & preces tot populorum, quos ille tanquam pater amantiſſimus fovet, diligit, & amat, optatam ſalutem à DEO impetrarunt. Valet REX meus AVSTRIACVS. O fortunatum ſeculum! nunc verè cum Sulmonenſe dicere licet: lactis eunt flumina, & nectaris, mella ſtillant ex ilice. O nimium felix, ac beatum nuncium! Gaude Neapolis, gaude

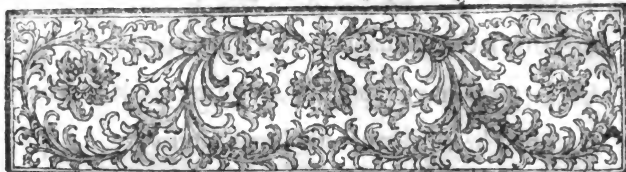
atque in arcibus, in domibus, in Templis, omnibusque locis plaude, & modulare. Jam tota Civitas exultat, & plurima dat signa lætitiæ, Te Ducem sequens, Excellentissime Princeps, qui tot solemnibus pompis, ac theatralibus ludis nos exhilaras, atque oblectas, qui in Parnassum Palatium transferre, atque Aulam Musarum domicilium reddere voluisti, cum omnium eruditorum cœtum convocaveris, ut AVSTRIACI REGIS nomen immortalitate donetur. Exultemus, & lætemur omnes, atque ut olim Romani devictis, & fugatis hostibus, triumphos parare, ac trophæa instituere solebant: sic nos expulso, ac superato inimico morbo triumphemus: reparata REGIS nostri salute arcus, & trophæa erigamus. Gaudeamus, omnique animum mœrore levemus, atque unâ manus ad Cœlum extollentes maxima cum gratiarum actione petamus,

& ob-

& obſecremus, ut DEVS Optimus Maximus Auguſtiſſimum REGEM noſtrum AVSTRIACVM ſemper conſervet, ejuſque vitæ multos fortunet in annos. O terræ, ac Cœli moderator DEVS, cujus nutu flammarum globi in fornacibus non ardent, procellæ, ac turbines è mari diffugiunt, & Inferi contremiſcunt. Depelle in poſterum læthales morbos à noſtro REGE: CAROLVM SECVNDVM, unicum pietatis exemplum, defende. Ne ſinas unius vitæ periculo totum terrarum orbem concuti, ac ferè perire: Ne ſinas unius morte Chriſtianæ Religionis hoſtes triumphare. CAROLVM SECVNDVM noſtrum REGEM, cuſtodi. REX AVSTRIACVS, ſpes noſtra, diù degat in terris. Reſpice Romæ, & Hieruſalem preces, tot populos orantes miſerare. Tribue tandem optatam prolem: tribue AVSTRIACO germini fœcunditatem. Naſcatur

tandem parvulus, qui tanquam Sol, omnes dissidiorum tenebras à Christianis Regionibus removeat, qui labantem terrarum orbem confirmet, qui devictis, ac disjectis Christiani nominis hostibus, amissa potiatur Solyma, Sanctum Sepulchrum liberet, Romanam consoletur Ecclesiam. Da novam prolem, Omnipotens, tot Regnorum gementium preces exaudi. Vivat CAROLVS SECVNDVS semper felix; semper incolumis vivat. Viue & ipse, Princeps Excellentissime, hujus Regni dignissime Prorex. Vive LACERDA METHYMNÆ COELIÆ, qui magno cum plausu in omnibus optimè te geris, siuè in classibus Principatum obtineas, sive in Regnis Imperij clavum teneas: cujus felicissimo auspicio, ac moderamine nostra exultat Parthenope, atq; immortales habens gratias se totam in perpetuùm devincit, ac dedicat.

EJUS-

EJUSDEM JOSEPHI THOMÆ

POEMA

DE REPARATA

CAROLI SECUNDI

SALUTE.

LIBER PRIMUS.

AUSTRIACI REGIS reparatam canto ſalutem,
Qui morbo ereptus retulit de morte triumphum.
Pierides Divæ, colitis quæ culmina Pindi,
Auxilium præbete, mihi aſpirate canenti.
Juppiter omnipotens, nutu qui cuncta gubernat,
Dilectum cernens populum, gentemque fidelem

In

In terris latè cumulantem altaria donis,
Vota, precesque hominum lætus iam corde fovebat.
Ast ubi Threicijs convertit lumina terris,
Arma parare videns, atque horrida bella minari
Regnatorem Asiæ injustum, sævumque Tyrannum,
Turbidus hæc secum Divina mente loquutus:
Gens inimica mihi fidas evertere gentes
Audeat? & credat victam se vincere posse?
Vidit hyperboreâ quot corpora strata Viennâ?
Ingentes quotnam spectavit cœdis acervos?
Devictæ Budæ quantum sub mœnibus altis
Sanguinis effusum, cum vertere terga coacti
Sunt sævi Thraces, propriasque relinquere sedes?
Flumina adhùc atro cernuntur sparsa cruore,
Fusaque nunc latos albescunt ossa per agros.
Miscere ergo iterum audebunt hæ prælia gentes?
Corpora multa virùm passim sternentur arenæ?
Ali-

Alitibus, canibusque feris data præda jacebunt?
Ipse ego conjiciam vibranti fulmina dextra,
Disjiciamque acies, miseranda ac morte resolvam.
Non secus ac stravi quondam, detrudere Cœlo,
Cum me certantes armis voluère, Gigantes.
Talia tum secum Divina mente volutans
Omnipotens, Aquilam ad se protinus ipse vocavit,
Quam sic compellat flammatis vocibus ultro:
Nuncia fida mihi, cœlestes desere sedes,
Vulcanique domum tenues pete tecta per auras,
Atque mea hæc illi mandata referre memento:
Dic, subito conflet radiantia fulmina, possim
Urere queis sevas acies, classemque rebellem.
Sic ait: at dicto parens hæc Ocyor Euro,
Trinacriæ ad litus rapidis se contulit alis.
Cum vero levibus pennis pervenit amœnos
Ad campos, Cereris vernos ubi filia flores

Le-

Legerat, & fuerat crudeli rapta Tyranno.
Allapsa extemplo fumante in vertice sistit,
In cujus latere & vasta sub rupe cavata,
Antrum immane tonat, rutilantem ructat & ignem:
Dat gemitum tellus, strepitu Cœlum omne resultat,
Finitimæque pavent urbes, nemus omne remugit,
Omnis & agricola hoc sonitu perterritus arva
Deserit aufugiens, curamque relinquit aratri.
Exanimant tantùm resonantia saxa caminis.
Atram speluncam ingreditur pennata Satelles,
Nec timet horrendos sonitus, flammasque voraces.
Ignitum ferrum hoc vasto Cycoples in antro
Viribus exercent validis, nudusque Pyracmon,
Brontes, & Steropes geminant incudibus ictus.
Tegmina tuta cavant capitum, clypeosque decoros
Effingunt alij, rutilasque in casside cristas;
Loricas *alij* expediunt, ensesque nitentes;

Fer-

Fervet opus, cuncti noctesque, diesque laborant.
Hæc opera Ætnæo fabrilia spectat in antro
Ales, at Ignipotens mira cęlaverat arte
Fulgentem clypeum gemmis, auroque micantem,
In latere aspicitur triplici circumdata muro
Buda potens, nimiumque obsessa potentibus armis;
Scandere certatim facta testudine muros
Contendunt hostes: nequeunt defendere Cives,
Sternuntur partim confossi pectora segnes,
Arripiuntque fugam partim formidine capti,
Invictamque urbem quondam, patriamq; relinquunt.
Ast alia clypei fulgentis parte Vienna,
Hostibus innumeris multa obsidione tenetur.
Non ullam Cives possent sperare salutem,
Ni daret auxilium Princeps, acerque Polonus.
Hæc Pater in clypeo miranda dum arte polibat
Lemnius intentus, convertens lumina circum,

Vidit Avem, ſcutum confeſtim informe relinquens,
Effudit tales hirſuto è pectore voces:
Quæ tibi cauſa fuit, magni Jovis armiger, ædes
Linquere ſidereas, noſtraſque intrare cavernas,
In quibus aſſiduis circumtonat ictibus Æther,
Ætnæique ſtruunt Marti dura arma Cyclopes?
Hæc Vulcanus ait: Cui talia reddidit Ales:
O Deus Ignipotens, Cœli delapſa per auras,
Hùc Jovis Imperio veni. Hic te fingere juſſit
Fulmina, ut hoſtilem poſſit comburere claſſem.
Hæc fata: Ille videns atro Cyclopas in antro
Intentos operi, ſic vocibus ora reſolvit:
O Fidi Socij, tribuit queis robora virtus,
Imperfecta feri nunc arma relinquite Martis,
Fulmina ſunt fabricanda Jovi, quo cuncta tremiſcunt,
Cujus juſſa nefas contemnere: viribus uſus
Nunc veſtris: veſtra nunc eſt opus arte magiſtra:

Præ-

Præcipitate moras: incepta reponite Martis
Arma citi: totiſque incumbite viribus omnes:
Fulmina ſolliciti ſummo fabricate Parenti.
Dixerat: Illi autem properantes cœpta reponunt
Arma, atque effingunt ſupremo tela Tonanti.
Regina alituum armorum miratur acervum,
Et ſtupefacta ſimul rerum novitate requirit,
Quid ſtruat his armis Mars, & quæ bella pararit:
Ingentem gemitum tum imo de pectore mittens
Lemniacum Numen, mœrenti hæc edidit ore:
Quanquã animus meminiſſe horret, penitusq; paveſcit,
Innumeras cœdes, horrendaque bella referre,
Quæ latè fuerint totum diſperſa per orbem.
At ſi tantus amor pugnarum noſcere cauſas,
Terrarumque juvat magnos audire labores,
Accipe, quæ referam, memorique in pectore ſerva:
Egregia in terris Princeps pietate refulgens,

Qui regit Imperio terras, populosque gubernat,
CAROLUS AUSTRIACUS claro cognomine dictus,
Cunctorum nulli Regum virtute SECUNDUS;
Hic morbo jacet in stratis, febrique maligna,
Claudet & æterno jam jam sua lumina somno,
Et paucis horis terrarum deseret orbem.
Heù quantas cædes Orbis, quot sæva videbit
Funera, vitales Princeps si liquerit auras!
Sanguine quàm multo manabit mœstus Iberus!
Quàm Tagus Oceani luctantibus obstrepet undis,
Herculeumque fretum maioribus æstibus actum,
Quot rapidos tollet suprema ad sidera fluctus!
Ipse caput Rhodanus medijs extollet ab undis,
Emittens tristes imo de corde querelas;
Corporibus cæsis plenas cum viderit oras,
Viderit atque suas infectas sanguine lymphas.
Tunc præter morem percurret Scaldis inundans

La-

Latos per campos, atroque cruore rigabit
Rura propinqua: gemetq; Britannia mœſta ruinas,
Atque ſuam lacrymans ſpectabit Hybernia mortem
Bella gerens: nullos recolet Germania campos,
Non ullos edet cantus, nullasque choreas
Exercebit ovans: mœſtus lugebit & Indus:
Boſphorus aſpiciet crudelia bella Tyranni
Threicij, plorans & Meſſica Terra pavebit:
Africa littoribus cernet ſua funera paſſim:
Alpes ſcindetur, manabit ſanguine multo
Eridanus, turgens quatiet Capitolia Tybris:
Italiæ fortaſſe iterum mox Vandalus oras
Adveniet, campoſque armato milite complens,
Corpora multa virùm ſternet, ſtragemque parabit:
Non ſecùs ac præceps Montis de vertice Torrens
Saxa trahit rapide, & ſylvas rapit omnia ſecum,
Exitium armentis affert, domibusque ruinam:

Omnia

Omnia ſic armis evertet ferreus hoſtis:
Cædentur latè pueri, Juveneſque, Senesque,
Crinibus & matres fruſtra de more ſolutis,
Templa petent ſuperum votis, precibusq; requirent,
Ut tanti belli flammarum deſinat ardor.
Tunc maleſuada fames cunctis graſſabitur oris,
Clamor ubique, pavor, funeſtæ & mortis Imago.
Quis referet cladem, toto quæ fiet in orbe?
Hæc, hæc cauſa fuit, cur Mars hæc arma rogarit,
Cur noſtri aſſiduis manent ſudoribus artus.
Mulciber hæc. Ales contra eſt his vocibus uſa:
Da precor, o Vulcane, ſtatim mihi fulmina, raptim
Nam mea Cœlicolum ad Regem flagrat ire voluntas,
AUSTRIACO ut REGI poſſim impetrare ſalutem,
In terris qui unus claro ſub ſtemmate noſtram
Exprimit effigiem, ac tanto dignatur honore.
Da, Vulcane, mihi ſubito, da tela triſulca,

Una

Una ſalus Regis cogit properare, ſalutis
Cura nimis tanti Regis mea pectora mordet.
Continuo ille jubet ſocios celerare Cyclopes,
Qui prompti ducunt horrendos fulminis ignes.
His Avis acceptis, Vulcania tecta relinquit,
Æthereaſque plagas rapidis petit ardua pennis;
Nec ſiſtit quamvis Cœlum nox atra tenebris
Cingat, & alituum, & pecudum genus omne quieſcat,
Quamvis & nullo ſplendeſcat Luna nitore,
Nec ſolito ardentes ſtellæ ſplendore coruſcent.
Aſt ubi jam medium Cœli tranaverat Ales;
Ecce rubeſcebat pulſis Aurora tenebris,
Eoamque domum clarus reſerabat Apollo;
Cujus fulcitur tectum ſublime columnis,
In quibus effigies gemmis, rutiliſque Pyropis,
Undique præfulgent adamantibus, atque ſmaragdis,
Signaque Zodiaci referunt, ſeptemque Planetas.

Una ex parte domus renitet jucunda juventus
Anni, cui texunt violæque, & lilia amictum
Candida, cui cingunt florentia tempora serta.
Parte autem ex alia spicarum cincta corollis,
Torrida conspicitur maturis frugibus æstas,
Qua nitidi fontes arent, herbæque virentes.
Cernitur Autumnus robusto corpore, vestis
Sordida cui pendet, maculata, impexàque barba,
Cui rubro vultus musto, vinoque rubescit.
Hinc glacialis Hyems canis hirsuta capillis,
Horrens expallet, trepidat, nivibusque tremiscit.
Non procul inde Senex, nulla est quo longior ætas,
Semper iter rapidum tendens velocibus alis,
Dente terit chalybem, ferrumq; & marmora frangit.
Omnia consumit, totis at viribus illos
Non lacerare potest libros, quos dextera gestat,
In quibus apparet quicquid scripsère diserti

In-

Inclyta geſta Ducum, veterum & monumenta virorũ.
Temporis è rabido roſa omnia dente peribunt;
At literis, armisque manet, ſemperque manebit
Gloria, & immortale decus fulgebit in ævum.
Interea celeres horæ è præſepibus altis
Educunt currum, cuius temo aureus, aurei
Atque orbes, ſimul ex auro prælucet & axis;
Et radij rutilis gemmis, auroque renident.
Sub juga jam poſiti ſpirant è naribus ignem,
Hinnituque auras feriunt, & Xantus, & Æthon.
Aſcendens currum retegit jam lampade terras
Titan, fertque diem, totumque illuſtrat Olympum.
Tunc acceſſit Avis, Jovis atque ingreſſa Tonantis
Cœleſte ad ſolium, vultum demiſſa profatur:
O Pater Omnipotens, Uulcani tecta petivi,
Hic tibi Cyclopes juſſit fabricare coruſca
Fulmina, & arma ſtatim ſævi deponere Martis.

Aſt ego loricas, clypeos, enſeſque nitentes
Aſpiciens, cœpi ſcitari, & quærere cauſam;
Tot cur Cyclopes gladios, atque arma pararint:
Rettulit ille mihi ad ſuprema accedere fata
Heroë AUSTRIACUM, unde horrentia prælia ſurget.
His ego perceptis, celer antrum immane reliqui,
Præcipitique tibi curſu fera fulmina duxi,
AUSTRIACI ut ſupplex poſſim exorare ſalutem.
Da precor, Omnipotens, Regi concede migranti
E vita longam vitam, miſerare gementes
Tot populos, gentesque, mei miſerere dolentis.
AVSTRIACVS Princeps ſpatium ſi finiet ævi,
Exprimet effigiem noſtram quis ſtemmate Regum?
Ante tuas aras quisnam tibi thura cremabit?
Quis tibi ſacrificans meritos perſolvet honores?
Edidit hæc orans: Summi at Regnator Olympi,
Fulminibus poſitis, Maja vocat Arcada natum.

Quem

Quem ſic alloquitur: Propera Caducifer Hermes
Tartaream ad ſedem, quæ habitant in faucibus Orci,
Adveniant diræ Parcæ. Nec plura loquutus:
Tum Maja genitus nectit talaria plantis,
Protinus & Scythicas Boreæ ſe duxit ad oras.

LIBER SECUNDUS.

PArrhasiæ est regio gelido sub Virginis axe,
In qua tecta jacet densis spelunca tenebris,
Immanis, præceps, atris serpentibus horrens.
Non ulla hùc penetrant radiantia lumina Solis,
Non ullam lucem, Phœbe, nec sidera mittunt.
Mercurius densas Erebi hàc descendit ad umbras.
Vestibulum ante ipsum, luctus non territat illum,
Nec metus, ultrices curæ, nec tristis egestas,
Nec labor, atque fames, morbus, squallensq; senectus,
Nec dolor, aut lethum, somnusque simillimus ipsi;
Non illum terret bellum, aut discordia demens;
Nec sævi Emenidum thalami, sedesque cruentæ,

Et

Et quamvis Hydra insurgat, flammisque Chimæra
Intonet horrendum, quamvis Stymphalides uncis
Unguibus invadant, & Gorgones anguibus atris:
Attamen impavidus transit Phlegethontis ad undas,
In cujus ripa gemit horrida cymba Charontis.
Nec canis infernus terret tria guttura pandens,
Obscurasque implens vastis latratibus umbras;
Quin etiam agnoscens Numen rabido ore quievit,
Movit & illecebris caudam, pressitque latratus.
Divum incedentem non detinet ipsa flagello
Tisiphone, non Alecto redimita colubris,
Non quæ mille modis torquet truculenta Megæra.
Transit Atlantiades, gemitus atque audit eorum,
Queis turpi incensum, nimiaque libidine pectus
Arserat in superis terris, dum vita manebat.
Fœdum nidorem sentit, tristemque Mephitim,
Quam stygis exhalant horrendæ stagna paludis.

Aspi-

Aſpicit & pœnas ſcelerum, ut crucientur in imo
Fulmine confixi, ſtrati, victique Gigantes.
Aſpicit, ut vinclis ſtrictus, radijsque rotarum
Pendeat Ixion, qui ſe jactaverat eſſe
Complexu dignum Junonis: at illicò magnus
Juppiter intorquens fulmen demiſit ad Orcum.
Cernit, ut in medijs dirus ſtet Tantalus undis,
Pomaque diffugiant, avidus dum carpere quærit:
Nec tamen hæc ſceleri eſt æqualis pœna putanda,
Membra ſui Pelopis menſis apponere Divûm
Auſus cum fuerit: pietas non ulla parentis
Continuit dextram. Scopulis ò durior ipſis!
Cernit, uti Tityi roſtro cor devoret unco
Immanis Vultur, quo paſci haud deſinit unquam:
Hanc patitur pœnam Phœbi, quando ipſe parentis
Quæſivit temere caſtum violare cubile.
Nec tulit impune hoc facinus Pharetratus Apollo;

Ejus

Ejus nam telo pectus confodit acuto:
Tnm videt, ut diræ nequicquam Belides undas
Sanguine fœdatæ fluidas in vase reponant,
Ex quo mille vijs, multoque foramine lympha
Defluit: æterna hac plectuntur crimine pœna.
Spectat, ut ex alto rediturum vertice saxum
Sisyphus adducat, nam Cœli arcana retexit.
Pirithoum spectat, fatis qui agitatus iniquis
Plutonis quærens thalamos fœdare jugales,
Reginamque Orci, dominam violare potentem;
Plectitur immani saxo jam, jamque cadenti:
Prospicit ac illos, qui incestus, furta, rapinas,
Atque dolis varijs ausi fraudare propinquos,
Spernere Justitiam, quicunque & frangere leges
Divinas voluit, flammis ultricibus omnes,
Noctes, atque dies ardent, glacieque nivali
Vexantur, rabieque gravi, horrentique furore.

At

At jam ad Parcarum ſedem Cyllenia Proles
Pervenit, primoque gradus in limine preſſit,
Quarum prima colum retinet, filum altera voluit;
Tertia ſed vitæ pendentia ſtamina truncat.
O diræ Parcæ, nulli quæ parcitis, inquit,
Nunc Jovis Imperio ad cœleſtia Regna venite,
Accelerate viam ad Cœlum, nunc tendite greſſus,
Nanque agitur ſumma de re, terræque ruina.
Talia voce refert: Cœli ac petit aſtra volatu.
His dictis ſtupuère Deæ fatalia nentes
Stamina: ſupremique Jovis mandata faceſſunt.
Hinc imas Orci ſedes, Erebumque relinquunt,
Atque ſtatim celerant curſum bipatentis Olympi
Ad celſum Regnum, ac ſolium ſublime Tonantis:
Veniſtis, diræ Parcæ, tùm Juppiter infit,
Stamina quæ vitæ netis, nec parcitis ulli:
AUSTRIACI REGIS vitæ ne ſcindite fila,

Aurea

Aurea fila colo æternum ducenda per ævum;
Sed ne Tartarei vultus cœlestia fœdent
Regna, meis procul ite, procul discedite tectis,
Non licet hac vobis lucenti in sede morari;
Quæ luctum, mortemque datis, nam spiritus omnis
His oris habitat formosa luce refulgens.
Vos habitare decet fundo telluris in imo,
Semper ubi tenebræ, pallens ubi semper & umbra.
Dixerat: Accelerant illæ velocius Euro,
Umbrarumque graves sedes, barathrumque revisunt;
Atque ubi Cocyti ad flumen, stygiamque paludem
Advenère, Jovi parent, fila aurea ducunt.
Hoc Pluto advertens, scitari, & quærere causas,
A Jove cur fuerint ad lucida Regna vocatæ,
Illæ autem referunt supremi jussa Tonantis,
Aurea quo fuerint vitæ dare fila coactæ
AUSTRIACI REGIS. Dirus tum pectore ab imo,

F Dat

Dat gemitum Pluto, quatiens & cornuà frontis,
Dentibus ac mordens caudam ſtridentibus, ignem
Luminibus vibrat, flammasque eructat ab ore,
Horrendumque fremens vaſto ſic intonat antro:
Nonne ſatis fuerat Cœli me pellere ſede
Juppiter, ac fratri tenebrarum tradere Regnum?
Quid juvat hoc Regnum, vacuum ſi reddere curas
Manibus? AVSTRIACI REGIS producere vitæ
Stamina cùr tentas? vitæ ſi linqueret auras
Hic Princeps, totum fierent fera bella per orbem;
Et nigra innumeræ ruerent ad Tartara manes.
AUSTRIACUM Heroem patiar non ducere vitam?
Efficiam ut cernas terræ, Cœlique ruinam.
Non ego inultus ero, crudelia bella movebo
In ſuperos, validisque meis vis nulla reſiſtet
Viribus, evertam terras, pelagusque profundum,
Cœlicolasque tua ſublimi è ſede repellam.

Invito

Invito AUSTRIACUS morietur, Numine, Princeps.
O Fidi socij, Domino succurrite vestro,
Scindite vos Regis, vos stamina scindite vitæ.
Hæc ait, atque ingens gemuit, mugitque caverna:
Vocibus horrendis sævæ accurrère sorores,
Seque Jovi Stygio præbent parere paratas.
Hìc verò Alecto stridens horrentibus hydris
Protinus exclamat, rabidisque ita vocibus infit:
Ecce tuis jussis me promptam maxime Princeps,
Quodlibet ad facinus detur mihi cura nocendi,
AVSTRIACI REGIS contingam crinibus artus
Vipereis teneros, atro spargamque veneno,
Ille meis tandem sternetur viribus hostis.
Sic fata est: Rabie Pluto succensus, & ira,
I, decus umbrarum, propera: pete tecta SECVNDI
AVSTRIACI CAROLI: nostro cadat ille veneno.
Vix hæc ediderat: Celerans velocibus alis

AVSTRIADVM ſedes, aulamque petivit Erinnys.
Juppiter interea Parnaſſi ad culmina montis
Mercurium mittit, crinito edicere Phœbo
Vt ſubito varias celſis è montibus herbas
Colligat, & flores, ſuccos, ac balſama conflet,
AVSTRIACVM ut REGEM ægrotantem liberet æſtu.
Divorum Patri parens tum Penniger Arcas
Advolat, atque jugis Muſarum conſtitit altis.
Collibus Aonijs procul eſt genus omne ferarum:
Imbriferæ nullæ nubes hoc culmen adumbrant:
Turbidus haud agitur rapidis Aquilonibus aer:
Africus, atque Notus non ulla hìc prælia miſcent:
Aſpera non regnat glacies, nec frigoris horror:
Hìc nemora ornantur myrto, lauroque virenti:
Perpetuò floret tellus, Cœlumque ſerenum
Ridet, & æternos emittit campus odores:
Ver hìc perpetuum, ſemper levis aura movetur.

Hìc

Hìc Musæ resono permulcent æthera cantu,
Phœbus & in medio redimitus tempora lauro,
Concentum dulcem nunc his, nunc imperat illis:
Quælibet alternis modulatur carmina voce
Ad fontis ripam, cœpit qui volvere lymphas,
Bellorophontis equi cum perculit ungula saxum.
Calliope formosa novem Regina sororum,
Fortia facta Ducum, generosa & gesta virorum,
Qui fudère prius multo cum sanguine vitam,
Ac sibi pugnantes famam pepcrère perennem,
Mellifluis pandit modulis, ac tollit ad astra.
Ingeniosa refert Clio res temporis acti,
Omnes L..orum laudes, hominumque triumphos.
Implens Melpomene lacrymosis quæstibus auras,
Flet tragicos Regum clades, & funera acerba:
Sed licet hæç recinat nonnulla moventia fletum,
Corda tamen querulis lamentis sedat, & aures.

Feli-

Felices rerum eventus, casusque secundos,
Dulciter eloquitur plectro resonante Thalia.
Euterpe calamo, ac tenui modulatur avena,
Damonis, Lycidæque, & agrestia facta Menalcæ.
Therpsicore blandis citharis iramque, metumque,
Et spem, lætitiamque, fugam, magnumq; dolorem,
Concinit affectus varios, movet, imperat, auget.
Dulcisonis Erato numeris decantat amores,
Exercet choreas, præfert & gaudia vultu.
Uranie referens motus renitentis Olympi,
Describit tenero palantia sidera cantu,
Solis, & accessus, cursum, rapidosque recessus.
Brachia deducit molli Polyhymnia gestu.
Nititur hic ingens numerus, Juvenumque, Senumq;
Passibus haud lentis Pimplæum scandere montem,
Sudore exhaustus nimio, nimioque labore;
Sed vix defessus multum post temporis unus

Per-

Pervenit, & frontem viridanti fronde coronat.
Tum Maja genitus fari sic incipit ore:
Phœbe potens cantu, succos qui noscis, & herbas,
Corpora cui virtus sanandi, & cura medendi
Plurima concessa est, Cœlo me misit ab alto
Juppiter æthereus, tibi ut hæc mandata reportem:
Fac, ait, ille legat varijs de montibus herbas;
Exprimat & succos, pretiosaque balsama conflet,
Ad primam ut possit Regem revocare salutem
AVSTRIACVM, tristi morbo, febrique gravatum.
Dixerat: at gremium lacrymis implevit Apollo,
Namque fuit Phœbo carus, Musisque SECVNDVS
CAROLVS AVSTRIACVS, nostri nova gloria Secli.
Ingentes gemitus imo de pectore ducunt
Pierides Divæ, pariter Phœbumque precantur,
Ut det opem AVSTRIACO REGI, mortisq; periclo
Liberet herbarum virtute, atque arte medendi.

Ex-

Felices rerum eventus, casusque secundos,
Dulciter eloquitur plectro resonante Thalia.
Euterpe calamo, ac tenui modulatur avena,
Damonis, Lycidæque, & agrestia facta Menalcæ.
Therpsicore blandis citharis iramque, metumque;
Et spem, lætitiamque, fugam, magnumq; dolorem,
Concinit affectus varios, movet, imperat, auget.
Dulcisonis Erato numeris decantat amores,
Exercet choreas, præfert & gaudia vultu.
Uranie referens motus renitentis Olympi,
Describit tenero palantia sidera cantu,
Solis, & accessus, cursum, rapidosque recessus.
Brachia deducit molli Polyhymnia gestu.
Nititur hic ingens numerus, Juvenumque, Senumq;
Passibus haud lentis Pimplæum scandere montem,
Sudore exhaustus nimio, nimioque labore;
Sed vix defessus multum post temporis unus

Per-

Pervenit, & frontem viridanti fronde coronat.
Tum Maja genitus fari sic incipit ore;
Phœbe potens cantu, succos qui noscis, & herbas,
Corpora cui virtus sanandi, & cura medendi
Plurima concessa est, Cœlo me misit ab alto
Juppiter æthereus, tibi ut hæc mandata reportem:
Fac, ait, ille legat varijs de montibus herbas;
Exprimat & succos, pretiosaque balsama conflet,
Ad primam ut possit Regem revocare salutem,
AVSTRIACVM, tristi morbo, febrique gravatum.
Dixerat: at gremium lacrymis implevit Apollo,
Namque fuit Phœbo carus, Musisque SECVNDVS
CAROLVS AVSTRIACVS, nostri nova gloria Secli.
Ingentes gemitus imo de pectore ducunt
Pierides Divæ, pariter Phœbumque precantur,
Ut det opem AVSTRIACO REGI, mortisq; periclo
Liberet herbarum virtute, atque arte medendi.

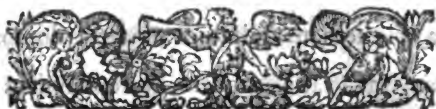
Ex-

Extemplo is colles ſublimes advolat Idæ,
In quibus alma Venus dictamum carpſerat olim,
Cum femur infixum nati curavit acuta
Cuſpide, lethali retrahens de vulnere ferrum.
At Divûm interpres dictis ſolatur amicis
Pierides mœſtas, memorans jam ſtamina vitæ
Protraxiſſe feras Divino Numine Parcas
AVSTRIACO REGI, multos qui vivet in annos.
Hæc inter, lapſos celſi de vertice montis
Præcipites cernens Juvenes, hic Nuncius Ales
Conſtitit immotus, doctas rogat atque Camænas,
Qua ratione cadant illi de culmine Pindi.
Cui placido Muſarum una eſt ſic ore loquuta:
Illi nulla cedro finxère poemata digna,
Quos nunc præcipitare vides, nullaſque biberunt
Sacri fontis aquas, dicendi his copia ſemper
Defuit, hi ſemper caruerunt divite vena.

Idem

Idem conſpiciens auratis plena libellis
Scrinia, quæ ſunt tam præclara volumina, dixit?
Illa ſub hæc: Libri, quos magnus ſcripſit Homerus
Hìc ſunt, & mira quos tradidit Ennius arte:
Dulcibus hìc numeris ſunt verba ligata Maronis,
Arma, virumque feri cecinit qui horrentia Martis
Hìc Lyrici Flacci verſus, hìc carmina Vatis,
Quem Latio felix eduxit patria Sulmo:
Hìc nitet, in ſcenas quicquid deduxit, & actus
Plautus, & effinxit quodcumque Terentius Afer.
At cum deſpiceret lacerata Poeamata multa,
Atque abjecta, iterum ſic eſt Cyllenius orſus;
Hæc cur ſpreta jacent in terra, incultaque ſcripta?
Calliope dedit hæc contra reſponſa roganti:
Quæ nunc metra ſolo cernis neglecta jacere,
Indocta effudit temere, rudis atque Juventus,
Quæ non Caſtalij libavit fluminis undas.

Sic illa: At Patris ſupremi haud immemor Ales
Nuncius, ò Divæ, cogor diſcedere, dixit,
Juſſibus ut poſſim ſummi parere Tonantis.
Vos mihi Pierides ſuaves, caræque valete,
Omnem triſtitiam ex animo depellite veſtro,
Ex oculis tandem lacrymas prohibete fluentes,
Spero etenim (talis nec me ſpes paſcit inanis)
Me cito Parnaſſi rediturum ad culmina Montis,
Incolumi de Rege ut nuncia lœta reportem,
Cujus amor dulcis verſatur pectore noſtro.
His dictis, petijt Cœleſtia Regna volatu:
Ac velut in ſomnis tenuis, quæ apparet, imago
Effugit illa ſtatim rapidis velocior Euris;
Muſarum ex oculis fugit ſic Plejade natus.

LIBER TERTIUS.

LEgerat interea celsis de collibus herbas
Phœbus, & è variis conflarat balsama succis,
Redderet ut REGIS moribundi in pristina vires:
Jamque propinquabat claram Regnantis ad Urbem:
Hìc, ubi ad Oceanum surgunt sublimè columnæ
Herculeæ, Europæ fines, Libyæque videntur,
Est ora, Hesperiam veteres quam nomine dicunt,
Hanc tumidis undis rigat altus Iberus ab Euro,
Et Tagus à Zephyro, Bætisque à flatibus Austri,
Cingunt ex Aquilone Pyrenæi undique Montes;
In media AVSTRIACI CAROLI hac regione refulget
Regia, & hùc celerem cursum direxit Apollo,

Sic illa: At Patris ſupremi haud immemor Ales
Nuncius, ò Divæ, cogor diſcedere, dixit,
Juſſibus ut poſſim ſummi parere Tonantis.
Vos mihi Pierides ſuaves, caræque valete,
Omnem triſtitiam ex animo depellite veſtro,
Ex oculis tandem lacrymas prohibete fluentes,
Spero etenim (talis nec me ſpes paſcit inanis)
Me cito Parnaſſi rediturum ad culmina Montis,
Incolumi de Rege ut nuncia lœta reportem;
Cujus amor dulcis verſatur pectore noſtro.
His dictis, petijt Cœleſtia Regna volatu:
Ac velut in ſomnis tenuis, quæ apparet, imago
Effugit illa ſtatim rapidis velocior Euris;
Muſarum ex oculis fugit ſic Plejade natus.

LIBER

LIBER TERTIUS.

LEgerat interea celsis de collibus herbas
Phœbus, & è varijs conflarat balsama succis,
Redderet ut REGIS moribundi in pristina vires:
Jamque propinquabat claram Regnantis ad Urbem.
Hìc, ubi ad Oceanum surgunt sublimè columnæ
Herculeæ, Europæ fines, Libyæque videntur,
Est ora, Hesperiam veteres quam nomine dicunt,
Hanc tumidis undis rigat altus Iberus ab Euro,
Et Tagus à Zephyro, Bætisque à flatibus Austri,
Cingunt ex Aquilone Pyrenæi undique Montes;
In media AVSTRIACI CAROLI hac regione refulget
Regia, & hùc celerem cursum direxit Apollo,

Mœnia qui cernens, altarum ac tecta domorum,
Hic, ait, in stratis languet virtute renidens
AVSTRIACVS Princeps, morbo vexatus acuto;
Miraturque vias stratas, sedesque superbas,
In quibus Heroes habitant, magnique Dynastæ:
Hinc, atque hinc vultus manantes fletibus, atque
Ora modis hominum vidit pallentia miris:
Audijt, & gemitus, voces, tristesque querelas,
Quas mœstæ Hesperides, crines de more solutæ,
Fundunt regifico luxu de marmore structo
In templo gemmis nitido, fultoque columnis,
Quò veniunt lacrymis, votis, precibusque petentes
AVSTRIACO Regi caram, optatamque salutem.
Agnovit Phœbus, fuerat quæ causa doloris,
Et tristis gemitus, tenditque ad Regia gressum
Limina. Vestibulum ante ipsum, foribusq; superbis
Inclyta gesta virùm multo prospectat in auro,

Per-

Perculsusque simul lamentis, atque ululatu,
Vndique & assidue mœrens queis aula sonabat;
Accurrit propere, CAROLI petit inde cubile,
Atque videns stratis ejus pallentia membra,
Vivida namque aberat languenti è corpore virtus;
Ægroto AVSTRIACO immortalia balsama spargit,
Et subito vires repararunt membra priores;
Jucundusque color toto diffunditur ore;
Omnis abit languor, febris decedit & omnis:
Cara salus rediit, lætusque recessit Apollo:
Tum caput extollit, tendensque ad sidera palmas
AVSTRIACVS, meritas, inquit, tibi solvere grates,
O Pater Omnipotens, nequeo: sub pectore firma
Gratia semper erit, semper celebrabere dictis
Ipse meis. Dixit: Circum & sua lumina volvens
Aspicit astantes mœstos, lacrymasque gementum,
Quos sic solatur placido, vultuque sereno:

Men-

Mentibus è vestris mœrorem tollite. Fidi
O famuli; ex animis pavidas deponite curas;
Jam concessa salus Divino Numine nobis;
Vos precibus, votisque Deo persolvite grates.
Sic fatus: Dedit & dulci sua membra quieti.
Spargitur interea totam vulgata per urbem
Fama volans, cunctorum ingenti & pectora complet
Lætitia. Inde senes, Juvenes, castæque puellæ
Templa piæ repetunt, onerantque altaria donis;
Ac veluti magno jactati turbine nautæ,
Spe sine cum portum tangunt, veterumq; malorum
Obliti, genio indulgent, lætantur, & omnes
Sollicitos subito ponunt de corde timores,
Littore & exercent cantus, lætasque choreas;
Sic reparata salus REGIS cum venit ad aures,
Cunctorum inflectit blanda dulcedine sensus.
Ast ululat tantùm, stridet, tristatur Erinnys,

Atque

Atque his horrendis clamoribus æthera rumpit:
Quid faciam infelix? Terris ego victa recedam?
Quid dicet Pluto? Eumenidum quid turba sororum;
Cum me Tartarea dejectam in sede videbunt?
Menè unquam victam terris decedere? Restant
Vincendi jam mille modi: Regnator Olympi
Non se jactabit Stygium superasse Acheronta.
Hæc ait: ac præceps Erebi descendit ad umbras:
Hanc ubi viderunt mœstam redijsse sorores,
Ilicet horrendis implent ululatibus antrum;
Ipsa sed immani rabie, cœcoque furore
Horrifici accedens umbrosum Ditis in antrum,
Auxilio Superum, clamat, reparasse salutem
AVSTRIACVM, occultas Erebi valuisse nec artes:
Pluto his auditis rabidus sic ora resolvit:
Quid nobis tandem suprema potentia prodest?
Si neque mortalem Regem compellere dira

Pos-

Possumus ad fata, ut latè fera bella gerantur,
Per quæ mille viri miseranda morte perempti
Pallida Regna petant. Nobis sunt robora, firmo
Pectore sunt vires: evertam viribus orbem.
Vicerit haud semper qui torquet fulmina ab alto:
Haud semper tetro miser in Plegethonte jacebo.
Heù cur, ò Superi, Cœlo qui ducitis ævum,
Audetis vanas naturæ reddere leges,
Et CAROLO, invitis Parcis, conferre salutem?
Quos ego: sed præstat crudelia bella movere.
Sic ille: interea Phœbus festinat ad æthram,
Atque Jovi, pulsam febrim, morbumque fugatum
Enarrat virtute sua, medicamine, & arte.
Juppiter ereptum tanto discrimine Regem
Lætatus, Cœlo fieri solemnia sacra
Indixit, Musasque almo de Monte vocari
Jussit, ut AUSTRIACUM canerent super astra Monarchã,

Mul-

Mulcerentque Polum cantu, numerisque ſonoris:
Parnaſſi culmen ſubito Cyllenius Ales
Pacato vultu petijt, Divasque vocavit,
Quæ celeres Jovis ad ſublimia tecta volarunt:
His Pater Omnipotens ſolio ſic infit ab alto:
AUSTRIACO, cujus pietas quam maxima fulget,
Stamina tentarunt vitæ cui ſcindere Parcæ,
Cum fuerit collata ſalus ab Apolline noſtro,
Hunc feſtum celebrate diem, nunc gutture voces
Ingeminate, lyræ nunc dulcia fila movete
Auratis plectris, melicos & fundite verſus:
Carminibus reſonent Cœli Palatia veſtris:
Tritonis Pallas, Venus aurea, pronuba Juno,
Caſta Diana choros exerceat: Iris, & Hebe
Frondes, atque roſas manibus dent lilia plenis:
AUSTRIACUS vivat, claro de ſanguine Prolem
Progignat, ſceptro totum ſuſtentet & orbem;

Eximijs ornet Divina altaria donis,
Usque triumphali redimitus tempora lauro.
Eja agite, ò dulces natæ, decorate canentes
Principis invicti laudes, atque inclyta gesta,
Dulcisono & reboet cœlestis Regia plausu.
Assensere Jovis festivis Numina dictis,
Edensque ore melos liquidum, sic incipit alma
Calliope: Quamquam mandas nimis ardua nobis,
Omnipotens (REGIS summas attingere laudes
AUSTRIACI quisnam poterit?) tamen ipsa referre
Incipiam, quando tua jussa facessere cogor.
CAROLUS AUSTRIACUS, radianti lumine fortes
Cujus Majores fulsère ut sidera terris,
Excellit cunctis, ut Sol, virtutibus unus.
Hic facilè alloquitur semper, vultuque benigno
Admittit populos: ad se non impedit ulli
Accessum, placideque suos amplectitur omnes:

Ma-

Majeſtas ſemper lenis ſpectatur in ipſo.
Comiter ò quoties miſeris ſuccurrit egenis!
O quoties rebus dubijs ſolamen amicum
Præbuit afflictis, ipſoſque dolore levavit!
Hic animi motus ſolidæ virtutis habenis
Invictus domuit recta à ratione rebelles:
Laude pudicitiæ celebris, maculare pudorem
Noluit illecebris blandis, licet ortus in aula:
Quis fuit in terris unquam obſervantior æqui,
Imperium Aſtrææ recta quum lance gubernet,
Jus & cuique ſuum tribuat, nec læſerit ullum?
AUSTRIACO CAROLO quisnam clementior unquam?
Crimine commiſſo meritas cum ſanguine pœnas
Nemo daret; magnus Princeps ni fortè timeret,
Ne ſua jam populis clementia tanta noceret,
Quandoquidem vitam crudelibus ipſe remiſit
Hoſtibus, & magnos etiam conceſſit honores.

Regifico luxu molitur templa, nec aras
Desinit ante pias redolentia Thura cremare,
Sacratas ædes pretioso munere complet,
Votisque assiduis oculos ad sidera tollens,
Et terræ, & Cœli supremum Numen adorat;
Mœnia, magnifico quæ erexit publica sumptu,
Quasque vias stravit, quæque oppida celsa novavit,
Quaque armet virtute micantes ære catervas,
Quis canat? atque Duces quo complectatur amore,
Et quibus auxilijs orbem defendat ab hoste,
Militibus facto tribuat quæ prœmia bello.
Dicere Musarum Princeps jam plura volebat.
Juppiter at jussit modulis imponere finem.
Calliope cecinit: plauserunt Numina, & omnes
Cœlicolæ: chordis doctæ plausère sorores.
Talibus arrisit nitidus concentibus Æther,
Altaque mellifluis sonuerunt atria metris.

Un-

Undique ſunt ludi, ſparguntur & undique odores,
Undique odorati funduntur nectaris urnæ:
Nec minus interea cunctis celebratur in oris
Terrarum tam fauſta dies, feſtisque fugantur
Nocturnæ facibus tenebræ, tormenta per arces
Lætanti ſonitu ſimul exploduntur, & urbes,
Et regna, & populi teſtantur gaudia plauſu.
Neptunus tumidis ſenſit ſtupefactus ab undis,
Effert atque caput, cupit & cognoſcere cauſam;
Cur exploſa tonent altas tormenta per arces,
Lumine purpureo niteat cur clarus Olympus;
Florea gemmato cur gramine prata vireſcant,
Cur hominum teneant ingentia gaudia mentes?
Tum delapſa Polo vox hæc deuenit ab alto:
AVSTRIACI eſt reparata ſalus Regnantis Iberi.
Dulcibus obſtupuit dictis Neptunus, & infit:
Ergo eſt AVSTRIACVS vitæ revocatus ad auras?

O ni-

O nimis alma dies, albis ſignanda lapillis!
O tempus felix! o ſemper memorabile ſeclum!
Hæc ubi dicta: Vocat Tritonem, atq; inde repente
Imperat ut Pelagi Divi, Divæque vocentur.
Ille ſui Regis confeſtim juſſa capeſſit.
Et jam conveniunt curvæ ad modulamina Conchæ
Nereus, & Protheus, Phorcique exercitus omnis,
Nereides, venit pulcherrima & Amphithrite,
Quas ſic alloquitur tumidarum Rector aquarum:
AVSTRIACVS PRINCEPS, nobis cariſſimus unus,
Qui noſtro valida prædones æquore claſſe
Expulerat ſemper, jam jam moriturus, amico
Auxilio superùm eſt vitæ revocatus ad auras:
Quilibet hinc hilares ſentit ſub pectore motus,
Urbes, tecta, domus, celſæ exhilarantur & arces,
Exultant campi, tellus exultat & omnis,
Sublimique Polo radiantia ſidera gaudent,

Hunc

Hunc quoq; nos celebrare diem debemus ovantes:
Quare agite, ò Divi, atque Deæ, clariſſima ſigna
Nunc date lætitiæ ſummæ, indulgete choreis.
Vix hæc ediderat, qui vaſtis imperat undis.
Geſtire incipiunt ſubito tunc Numina Ponti,
Cœruleumque implent lœtis clamoribus æquor,
Et lætus cantat Protheus, ſortemque futuram,
AUSTRIACIQ; refert prolem, quæ clara niteſcat;
Hoſtibus expulſis Solyma potiatur & Vrbe,
Imperium Oceano, famam quæ terminet aſtris.
Cantibus æquoreis lætantur Oreades altis
Montibus, & gaudent ſylvis Dryadesque, Napææ:
Najades & nitidis ſaltant in fontibus almæ.
Parthenope cithara Tyrrheno in littore Siren
Perſonat aurata, ſolemnesque erigit arcus:
Hujus ad harmoniam, noctes, tenebrasque fugare
Accenſis facibus juſſit LACERDIVS Heros,

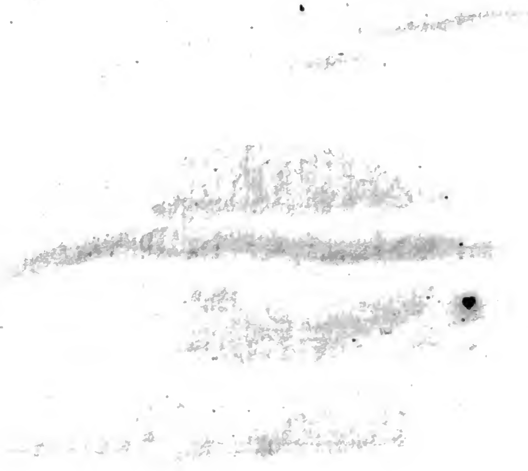
Or-

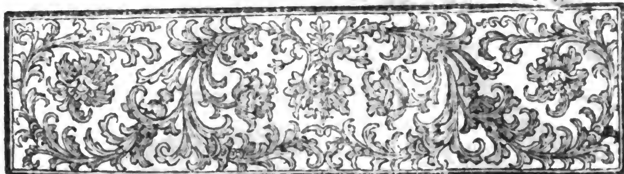
Ortum qui ducens Atavorum è ſanguine Regum
Juſtitia celebri Regnum moderatur, & urbes:
Aulam qui voluit Muſarum reddere ſedem,
Eximiosque viros ad Regia Tecta vocavit,
Vt claras laudes, atque inclyta facta referrent,
AUSTRIACI, erepti immaturo è funere, REGIS:
Sacris in Templis adolens qui thura Sabæa,
Et ſuperis grates, vota & ſolemnia ſolvit.
AVSTRIACO incolumi totius denique Mundi
Machina reſpirans diffundit gaudia vultu;
Hos celebrant aer, cœlum, mare, terra triumphos.
Tartareus tantùm nigri dominator Averni,
Et ſævæ Eumenides plorant, ululantque, gemuntq;
Et quoniam AVSTRIACI fatis evertere gentes
Non potuère: necem, bellum, excidiumq; minantur.
Nequicquam aſt Orcus ſpirans è faucibus ignem,
Orbis conatur placidam turbare quietem;

Nam

Nam vivo AVSTRIACO pro nobis militat Æther,
Juppiter in Cœlo pro nobis fulmina ſervat,
Queis Erebi vires quatiet, gentemque rebellem,
Omnibus, & palmas, atque aurea ſecla reducet.

EJUSDEM JOSEPHI THOMÆ

POEMA

IN FUNERE

EXCELLENTISSIMAE

D. CATHARINAE ARAGONIAE,

SANDOVAL, &c.

LIBER PRIMUS.

MAgnificas Cœli pompas, clarumq; triumphum,
Quo cedens terris, Matrona petivit Ibera
Sideream ſedem, rutilis invecta quadrigis,
Dicere fert animus. Muſæ, memorate canenti,
Cur Heroinam ſummi Regnator Olympi

Jusserit extemplo telluris linquere valles,
Atque triumphantem ſuperas revocarit ad oras.
Urbs antiqua jacet cunctis notiſſima fama
Heſperia in media, Regum gratiſſima ſedes,
Cujus ſublimes arces tolluntur in auras:
AVSTRIACI Imperij hìc fulget laquearibus aureis
Aula, ubi ſceptra tenens, ſoliumq; inſigne Secundus
CAROLVS, imponit leges, ac Regna gubernat:
Multa hìc præterea ſpectantur tecta domorum,
In quibus Heroes habitant, proceresque potentes,
Atque Heroinæ generoſa è ſtirpe creatæ,
Inter quas omnes Atavis de Regibus orta,
Ut Phœbe ſtellas inter, CATHARINA renidet;
Hujus amore flagrans formoſa, & candida Virtus
Deſtituit terram, propero petit aſtra volatu,
Conſtitit ante Jovem, ſupplex ac talia fatur:
Omnipotens genitor, Divumque æterna poteſtas,

Vivit

Vivit in Hesperia claro de sanguine nata,
Dives opum mulier, pietas quam nutrijt alma,
Inque meo fovi gremio à puerilibus annis:
Munifice largitur opes, & fronte serena
Excipit hæc omnes miseros; clementior ipsa
Non alia in terris, atque observantior æqui:
Nulli consilio, nulli probitate secunda;
Emicat in roseo præclara modestia vultu:
Usque pudicitiæ candentia lilia servat:
Usque voluptatem cohibet, sensusque rebellis
Illecebras blandas constanti mente repellit:
Tartareos animo propulsat fortiter hostes;
Fortiter horrificam vitiorum comprimit hydram:
Assidue ante tuas aras redolentia thura
Comburit, sacrisque dicat donaria templis.
Oro, summe Pater, gnatæ concede petenti,
Deserat hæc Matrona solum, fœdasque relinquat

Ter-

Terrarum ſordes, Cœli petat aſtra triumphans
Ah, quonam uſque locis tandem remorabitur imis!
Da mihi, da, dilecte parens, quod filia poſco,
Incolat æthereos orbes, ſedeſque beatas.
Dixerat: at contra Divum Pater, atq; hominũ Rex
Talia voce refert: Dabitur quod, nata, repoſcis,
Temporis haud multum tranſiverit, ipſe jubebo
Hanc Heroinam celſas conſcendere ſedes.
Sic ait, & totum nutu concuſſit Olympum.
Protinus at Virtus Divum è regione profecta
Præpetibus pennis Hiſpanam fertur ad Vrbem,
Dulcis ubi ſemper comes eſſe ſolebat alumnæ.
Nox erat, ac terris animalia cuncta ſoporem
Carpebant: ſylvæ, pontuſque ſilebat, & aer;
Jamque è cæruleis ſurgebat Lucifer undis,
Pellere Tithoni conjux & cœperat umbras,
Artus cum lenis CATHARINÆ ſomnus habebat;

In-

Inclyta & in ſomnis Virtus ſe ſe obtulit ultrò,
Quæ tales hilari effudit de pectore voces:
O decus Heſperiæ, ò mulier cariſſima Divis,
Quæ mora tam longa in ſtrato te detinet aureo?
Aſpice jam fulgens tenebras Aurora fugare
Cœpit, & excelſi luſtrat faſtigia montis
Prænitidis radijs redimitus tempora Phœbus.
Nonne audis, ut aves implentes dulcibus auras
Cantibus, invitent quemque ad conſueta laborum?
Surge age, linque torum, è tepido modò tolle cubili
Membra, age linque torum, ſacras pete protinus ædes;
Tempore namque brevi duceris ad aſtra triumphans.
Hæc ubi dicta dedit, tenues deceſſit in auras,
Mortalem formam medio ſermone relinquens.
Excutitur ſomno CATHARINA his vocibus, atque
Preſſa ſtupore gravi, varias ſub pectore curas
Volvit, & hæc ſecum vultu demiſſa profatur:

Quæ

Terrarum sordes, Cœli petat astra triumphans
Ah, quonam usque locis tandem remorabitur imis!
Da mihi, da, dilecte parens, quod filia posco,
Incolat æthereos orbes, sedesque beatas.
Dixerat: at contra Divum Pater, atq; hominũ Rex
Talia voce refert: Dabitur quod, nata, reposcis,
Temporis haud multum transiverit, ipse jubebo
Hanc Heroinam celsas conscendere sedes.
Sic ait, & totum nutu concussit Olympum.
Protinus at Virtus Divum è regione profecta
Præpetibus pennis Hispanam fertur ad Vrbem,
Dulcis ubi semper comes esse solebat alumnæ.
Nox erat, ac terris animalia cuncta soporem
Carpebant: sylvæ, pontusque silebat, & aer;
Jamque è cæruleis surgebat Lucifer undis,
Pellere Tithoni conjux & cœperat umbras,
Artus cum lenis CATHARINÆ somnus habebat;

In-

Inclyta & in ſomnis Virtus ſe ſe obtulit ultrò,
Quæ tales hilari effudit de pectore voces:
O decus Heſperiæ, ò mulier cariſſima Divis,
Quæ mora tam longa in ſtrato te detinet aureo?
Aſpice jam fulgens tenebras Aurora fugare
Cœpit, & excelſi luſtrat faſtigia montis
Prænitidis radijs redimitus tempora Phœbus:
Nonne audis, ut aves implentes dulcibus auras
Cantibus, invitent quemque ad conſueta laborum?
Surge age, linque torum, è tepido modò tolle cubili
Membra, age linque torum, ſacras pete protinus ædes;
Tempore namque brevi duceris ad aſtra triumphans.
Hæc ubi dicta dedit, tenues deceſſit in auras,
Mortalem formam medio ſermone relinquens.
Excutitur ſomno CATHARINA his vocibus, atque
Preſſa ſtupore gravi, varias ſub pectore curas
Volvit, & hæc ſecum vultu demiſſa profatur:

Quæ

Quæ nunc alta meam tentant insomnia mentem?
Decipit an pulchræ nunc me Virtutis Imago?
Ipsa brevi summi conscendam sidera Cœli?
Juppiter omnipotens, tanto haud me munere dignor.
His dictis, subito è strato stupefacta resurgit,
Atque animis ardet sacras *invisere* sedes.
Non procul exurgit vivo de marmore Templum,
Arboribus cinctum densis in valle reducta;
Effulgens rutilis gemmis, fultumque columnis;
Ornatum varijs auro splendentibus aris;
Relligione patrum sacrum, multosque per annos
Servatum summa semper pietate minorum,
In quo perpetuo fumant altaria Thure.
Dirigit hùc gressum, Titan dum lampade terras
Perlustrat transvectus equis, CATHARINA: sequûtur
Hanc comites lentis gradientem passibus omnes.
Qualis ubi lucum repetens Latonia Virgo;

In-

Incedit pharetra, & palla ſuccincta nitenti,
Flaventeſque effuſa comas, quas dimovet aura:
Nympharum magna in ſylvis comitante caterva:
Se talem ad ſacras ædes Matrona ferebat.
Vix procul ex altis muris veſtigia preſſit,
Ejus & aſpectu lætus ſine nubibus aer
Viſus, ſpirabant Zephyri felicibus auris;
Vndique ſe blandis ornabant floribus arva;
Vndique ſe tremulis folijs decorabat & arbor:
Plaudere viſa comis teneris, lætoque ſuſurro
Manabat fluvius nitidis pellucidus undis,
Qui cupiens puras gradientis lambere plantas,
Salve, jucundo reſonabat murmure, ſalve.
Najadumque chorus cantus, placidaſque choreas
Exercebat ovans, meritoque colebat honore.
Magnanima interea ſolito de more Virago
Exornare aras flammato corde volutans,

Floribus, & folijs, ramos frondentis olivæ
Virgineis manibus carpit, laurosque virentes:
Nectareos flores, argentea lilia, vernas
Colligit atque rosas, violas, gratosque Amaranthos:
Nec minus ancillæ gremium tum floribus implent
Augustæ dominæ exemplo, texuntque corollas:
Jamque gradum tendens ad limina sacra præibat,
Atque ubi prospexit Templum, postesque superbos:
Vos, sacri postes, vos, ò pia tecta domorum,
Quæ superum servatis, ait, simulacra, saluto.
His, tandem ingreditur Templum venerabile, dictis,
Atque genu flectens Divinum Numen adorat,
Sacra jubet fieri: sertis florentibus ornat
Aras, æternumque Jovem sic voce precatur.
O Terræ, Cœlique sator, qui cuncta gubernas,
Cujus non ardent nutu in fornacibus ignes,
Diræque Eumenides pavitant, Erebusque tremiscit,

Effi-

Effice, præteritæ ſint vera inſomnia noctis,
Me ſine terrarum miſeram deponere curas,
Ac rapido concede mihi petere aſtra volatu.
Me rape: te cupio: tecum mea ſola voluptas:
Spiritus amplecti meus hic te cominus ardet,
Cominus iſta tuum videant mea lumina vultum:
Me trahe cœleſtem ad ſedem, reminiſcere & urbes
Hiſpanas: CAROLI AUSTRIACI reminiſcere Regis,
Incolumis vivens ducat per ſecula vitam:
Invictum CAROLUM mortis defende periclis;
Et felix terræ ſemper dominetur in oris;
Tempus in omne regat populos, gentemq; fidelem;
Turcarum redigat captiva in vincla Tyrannum;
Liberet Aſſyriam mœſtam, Solymamq; gementem,
Et prolem generet, gemino quæ regnet in orbe.
Reſpice, quæſo, meum LODOVICUM, reſpice gnatum,
Fungitur AUSTRIACO REGI qui munere Atlantis

Justitiaque, fide, Sebethi ad fluminis undas:
Fac multos natus degat dilectus in annos,
Parthenopesque ferat populo aurea secla gubernans.
His actis precibus, Superos venerata, recedit
Liminibus sacris, meditans Cœlestia Regna.
Juppiter interea speculatus ab æthere summo
Intentis oculis terrarum prospicit orbem;
Eversosque videt muros Carthaginis altæ,
Tectaque belligeris Tyrijs habitata colonis,
Quæ struxit miseri conjux phœnissa Sichæi:
Atque procellosas Syrtes ubi cautus Ulysses
Turbato socios amiserat æquore mersos:
Nec non pulvereos agitatos flamine montes:
Ammonis Templum, quo tendere sæpè solebant.
Fatidica innumeræ quæsitum oracula gentes;
Cernit & Atlantem, mundi qui substinet axem
Saxosis humeris, stellis fulgentibus aptum,

Omni-

Omnigenasque feras, quas parturit Africa tellus,
Horrificos colubros, Tygres, rabidosque Leones,
Et mediam Zonam ardenti quæ Sole rubescit,
Torrida Phœbeis radijs, & inhospita ab igne:
Hesperidum virides hortos; ubi lethifer anguis
Hercule percussus servaverat aurea poma:
Stagnantem & Nilum è Lunæ qui montibus altis
Ægyptum adveniens resonantibus irrigat undis,
Septeno impellens tumefactum gurgite pontum.
Aspicit ingentes arces, quas condidit olim
Magnus Alexander, bello qui terruit orbem:
Magnificas Thebas, simulacrum ubi Memnonis altũ,
Dulcisonum reddit cantum, dum dimovet umbras
Auricomus Phœbus, radijs & marmora pulsat:
Pyramides summo ferientes sidera cono,
Corpora queis fuerant Regum tumulata potentum,
Et Ptolemæorum exequata palatia Olympo:

Et

Et multis aulam gemmis, auroque nitentem,
Quam coluisse potens Regina Cleopatra fertur;
Atque relucentes Erythræo in littore conchas,
Quæque Arabum tellus producit Cynnama felix,
Victori optatas palmas, redolentia thura:
Spectat & augustæ Solymæ sublimia tecta;
Phœnicesque poli servantes sidera primos,
Primos tingentes pretioso murice vestes;
Unde suas literas per Cadmum habuère Pelasgi:
Et quæ descendunt Libani de montibus undas
Jordanis fluvij; muros Babylonis & altos,
Quos Nini mater mira fabricaverat arte,
Altus ubi Euphrates, Cœlo gratissimus amnis,
Rura propinqua secans, fœcundos irrigat agros:
Atque ubi Cœleste in solium erexère superbi
Excelsam turrim, ac victi cecidère Gigantes,
Illuvies fatalis aquæ postquam omnia mersit:

Præ-

Præcipitem Tygrim, Armeniæ qui montibus exit,
Aurifluum Gangem, rapidum miratur & Indum,
Unde solet nascens primam Sol fundere lucem,
Quò veniens Bacchus superatis hostibus Indis,
Ad patriam redijt spolijs Orientis onustus;
Vnde & Alexander lætus, victorque recessit.

LIBER SECUNDUS.

POst Libyam, atque Asiæ partem moderator Olympi
Conspicit Hircani ferventes æquoris æstus:
Et Populos Parthos, qui olim certamine Crassum
Devicère, Duci ac rapuère insignia belli:
Et Medos, Persas, telis, arcuque potentes,
Cyrus ubi sceptrum tenuit, Darius, & acer
Xerses, Grajugenis qui cladem & bella minatus,
Hellespontiacum superavit pontibus æquor:
Respicit atque truces Colchos, quos Thessala pubes
Per mare non notum ratibus jam prima petivit,
Exulis ut raperet radiantia vellera Phryxi:
Thermodontiacas & aquas, ubi fortis Amazon

Ar-

Arcubus, & validis jaculis certare ſolebat:
Mœandri & Phrygij ſinuoſas fluminis undas,
Et vada, quæ reſonant Cygnorum voce, Cayſtri:
Pactoli viridem ripam, fluitantis & Hermi,
Auro diſtinctis ſemper quæ fulget arenis:
Inſuper ad Taurum convertit lumina montem,
Cujus in excelſis Aquilæ cunabula ponunt
Culminibus: Lycia in lata pariterque tuetur
Ardentes flammas mittentem ex ore Chimæram:
Atque Epheſum celſam, redolent ubi thuribus aræ
Magnifico in templo pulchræ, caſtæque Dianæ:
Et Teucrùm campos, ſteterant ubi pergama Trojæ,
Cum fuit Imperium Priami, Phrygijque manebant,
Nunc Xantus, Simois fluvij, & mons viſitur Ida:
Delumque Ortygiam cinctam ſpumantibus undis,
In qua Titanis peperit Latona gemellos,
Fatidicum Phœbi Numen, Divamque triformem;

Et celebrem Lesbon, blandas ubi pollice chordas
Alcæus, Sapphoque ſimul pulſare ſolebant:
Et Scyron, Lemnum, Naxon, viridemq; Donyſam,
Per medium Ægeum diſperſas Cycladas omnes;
Urbibus & claram centum Curetida terram,
Quæ Jovis infantis vagitus auribus hauſit,
Lactis *Amalthea* nutrivit & ubere pingui,
Æribus & raucis Saturni abſtraxit ab ore,
Eſt labyrinthus ubi variarum ambage viarum,
Artificis ſtructus manibus, qui Gnoſſia Regna
Vitans, Euboicas alis ſe duxit ad oras:
Sedibus his cæcis, Theſeu memorande, jaceres,
Regia ni Virgo ducentia fila dediſſet.
Hæſit & obtutu reſonantis in æquoris undis,
Icarus illapſus temere cui nomina fecit:
Ad Paphon, Idaliumq; Amathunta, Gnidumq; Cythera
Lumina direxit, fumant ubi Cypridos aræ.

Pro-

Protinus hinc oculis doctas ſpeculatur Athenas,
Quas Plato Divinus, multi & coluère diſerti;
Mellifluum & collem, quem dicunt nomine Hymettũ;
Thermopylas clauſas, Marathonem, ubi Græcia victrix
Erexit Perſis præclara trophæa fugatis;
Thebanam, Cithara Amphion quam condidit, urbem,
Bacchus & ornavit, vates & Pindarus ortu;
Parnaſſum montem, umbroſas Heliconis & oras,
Pieridum gratas ſedes, loca ſacra ſororum,
Et virides lauros, Permeſſi & fluminis undas,
Et Delphos, unde emanant oracula Phœbi,
Et Spartam, Eurotam fluvium, bimaremq; Corinthum,
Indomitos Argos, Agamemnoniaſque Mycænas:
Iſthmon, Parthenium, Cyllenem, altumq; Lyceum,
Et Piſam, Eleos Campos, ubi Olympia læti
Jam ſoliti celebrare olim certamina Priſci:
Atque Ithacæ parvæ ſcopulos, ubi natus Vlyſſes,

Qui Troja rediens diverſa per æquora vectus
Vi ſuperum fuerat, ventorum ac turbine pulſus.
Pelion, atque Oſſam, ſupremi & culmen Olympi,
Queis ſuper impoſitis, Cœlo detrudere ab alto
Regnatorem ipſum validi voluère Gigantes:
Peneum flumen, patriamque immitis Achillis
Lariſſam, & Pellam primas ubi viderat auras
Magnus Alexander vitæ, populoſque feroces,
Spicula Mavortis qui bellipotentis adorant;
Et Rodopem atq; Hæmum, modulans ubi Thracius ore
Dulciſono vates, plantaſque, feraſque trahebat:
Boſphoron & refluum, Byzantia littora, Ponti
Euxini fluctus, Tanaiſque fluenta nivalis,
Qui ſe Sarmaticis evolvens finibus, intrat
Atrocis Scythiæ ſinuoſis flexibus arva.
Cernere Cymmerios nec deſinit, atque Gelonos,
Qui lac permiſtum potant cum ſanguine equino:

Cau-

Caucaseumque jugum, cujus ſub rupe pependit
Adſtrictus duris vinclis, nodiſque Prometheus:
Arctoos montes, ſeptem gelidoſque Triones,
Semper ubi glacialis hyems exaſperat æthram:
Danubium Scythicum, multas qui perfluit urbes;
Et centum populos, Budam, claramque Viennam
Auſtriaci Imperij ſedem, forteſque Polonos:
Concretum glacie pigrum nec præterit æquor;
Germanaſque acies, duros Aquilone Suevos;
Et quoſcumque fovet generóſa Bavaria bello:
Luminibus tum Divinis ſe ſe obtulit amnis
Eridanus, cecidit currus quò auriga paterni,
Arnus & Hetruſcus, flava Tyberinus arena,
In mare quique fluvit ſeptena per ora Timavus;
Aufidus horriſonans latè, placiduſque Galeſus,
Leniter atque fluens Sebethi rivulus undis;
Cujus apud ripam Siren concentibus auras

Par-

Parthenope mulcet, viridanti & vertice colles
Pausilypi, Mergillinæ, ignivomusque Vesevus:
Et simul apparet Siculis regionibus Ætna,
Eructans scopulos, flammis & sidera lambens.
Orcadas, Oceanumque videt, validosq; Britannos,
Rhenũ, Ararim, Rhodanũ, Ligerim, Mosamq; Garumnã,
Atque Pyrenæos sublimi culmine montes,
Aurifluumque Tagum, Bætim cum Bilbilis undis.
Denique regalem jam contemplatus Iberum,
Qua lentis gradibus Templo CATHARINA redibat
Obstupuit faciem aspiciens, vultusque nitorem
Cœlicolum rector, secumque est talia fatus:
Quis novus hic splendor? quæ lux incognita nobis,
Lumina nostra ferit? virtus quæ tanta refulget?
Anne putem è lucis castam redijsse Dianam,
Et graviter lassam latis incedere campis?
At rutilos humeros arcus, dextramque sagittæ

Non

Non armant. Pallas ſupera num ſede relicta
Degit in Heſperia, pratiſque moratur amœnis?
Non gerit hæc haſtam dextra, clypeumque ſiniſtra.
Credo equidem, nec vana fides, genus eſſe potentis
Herois, tanta virtute nitefcit, & ore.
Hæc Heroina eſt, dixit quam candida Virtus;
Hæc eſt illa, fide fraudes, quæ ſola fugavit,
Extinxit turpes quæ caſta libidinis ignes;
Vicit avaritiæ quæ largo munere monſtrum;
Moribus & placidis violentas contudit iras;
Juſtitiaque dolos hominum proſtravit iniquos.
Hæc virtute potens, ſcelerum genus omne removit,
Atque voluptates Sirenum invicta fugavit:
Hæc victrix acies furiarum depulit omnes:
Huic ergo clarus debetur jure triumphus.
Degere Matronam tanta pietate nitentem
Non decet in terra, in ſede at ſublimis Olympi.

Dixe-

Dixerat: Atlantis volucrem vocat inde nepotem,
Hæc cui pauca refert: Graditur pulcherrima forma,
Atque omni pietate nitens generosa Virago
Ad ripas fluvij, dicunt quem nomine Iberum,
Eja Cœlicolum gaudens ascendat in ædes,
Maxima quas illi victrici facta pararunt;
Candentes Horę celerent, ornentque quadrigas,
Ducatur queis in Cœlum Heroina triumphans,
Atque unà comitetur eam Latonia Virgo,
Tritonis Pallas, Phœbus, doctæque Camenæ.
Tum Jovis Imperio paret Cyllenia Proles,
Et nitidis Horis aperit mandata Tonantis,
Quæ subito summi Regnantis jussa facessunt:
Distinctum gemmis currum, rutilisque Pyropis
Accipiunt, ducunt & equos, qui cursibus Euros,
Et candore nives superant: jam lucida frœna
Mordent, egressi Cœli è præsepibus altis.

Tem-

Tempora tum viridi lauro Victoria cincta;
Veſtibus & niveis circumdata, flectit habenas:
Jamque volans alto deſcendit ab Æthere currus;
Æthereis devectus equis, quem ponè ſequuntur
Numina, quæ juſſit celſi Regnator Olympi,
Conſtitit atque ſtatim ante oculos gradientis Iberæ
Matronæ Superum cœtus, cœleſtis & axis.
Obſtupuit currum cernens CATHARINA nitentem,
Et Divos, Divaſque omnes, ac talia fatur.
Quæ nova nunc noſtram pertentant gaudia mentem?
Quis mea tam ſubitus perſtringit lumina fulgor?
Quam ſic alloquitur placidè Caducifer Hermes.
Cara Deo mulier, Cœlo gratiſſima Diva,
Te jubet omnipotens Cœleſtia ſcandere Regna;
Accipere ut poſſis meritum pietatis honorem.
Illa ſub hæc: Vigilo, an ludunt me inſomnia vana?
Sideream ad ſedem ſupremi conditor Orbis

Me vocet? Haud equidem tali me dignor honore.
Hæc referens animo nunc hùc, nunc fluctuat illùc.
Tum Ales: vera vides: te nulla insomnia fallunt:
Juppiter hoc mandat, rerum cui summa potestas;
Sit mora nulla: triumphales conscende quadrigas,
Quas tibi jam pietas, candorque, fidesq; paravit.
Addidit & Pallas: róseas conscende quadrigas:
Ne dubita, CATHARINA: tuis hæc debita factis
Prœmia sunt: summi pete lucida tecta Tonantis.
Perfice jussa Patris summi pharetrata Diana
Exclamat, terras linquamus, & astra petàmus.
Astra petamus cum Musis respondit Apollo.
Numina sic urgent. Ad sidera Ibera Virago
Attollens palmas, inquit, tibi solvere grates,
Omnipotens, nequeo: ecce libens tua jussa facesso.
Dilectæ comites, me discedente, valete;
Flumen dulce fluens, & littora nota valete;

Alma

Alma vale tellus, ubi me genuère parentes:
CAROLE care vale, AUSTRIACIS è Regibus orte,
Vita, ſalus orbis, noſtri nova gloria ſecli.
Ad ſuperos tendo, tua ſed cariſſima noſtro
Non unquam labi poterit de pectore imago.
Ad ſuperos tendo, & Cœli comitabor in oris,
Quæ te produxit, MARIANNAM, Numine Divum;
Quæ me dilexit ſummo, dum vixit, amore.
Sidera clara peto, pro te ſemperque precabor,
Proque ſalute tua. Tu vero, ò maxime Regum,
Perge meum gnatum LODOVICUM proſequi amore,
Qui tibi Parthenopem juſtis moderatur habenis.
Nate vale, LODOVICE vale, ſervire Monarchæ
AUSTRIACO, fuerit tua maxima gloria terris,
Pro CAROLO Regnum tranquilla fronte guberna;
Nec, me abeunte, velis largos effundere fletus,
Et triſtes gemitus, altiſque doloribus uri:

Non etenim pereo, è terris ad sidera migro.
Dixerat, & currum conscendit corde sereno.

LIBER

LIBER TERTIUS.

FUlminis interea currus volat ocyor alis.
At dulces comites ſola in tellure relictæ,
Ut diſcedentem dominam vidère per æthram,
Abſciſſæ crines, & tunſæ pectora palmis,
Queſtibus implebant, magniſque ululatibus auras,
Atque inter crebras lacrymas, gemituſque dolentes,
Clamabant omnes, quò tendis noſtra voluptas?
Quò ſubito properas? Cui nos, CATHARINA, relinquis?
Vicinum flumen, cui nos, CATHARINA, relinquis,
Murmure luctiſono ripa reſonabat ab alta?
Mœrebant volucres CATHARINAM voce vocantes,
Plorabantque cavæ valles, colleſque gemebant:

In

In pratis flores, in ſylvis ingemit arbor;
Terra dolet, gaudet tantum ſine nubibus aer.
Lucidior ſolito, Zephyri ſpirantibus auris,
Dum ſtellante rota liquidum ſecat æthera currus:
Ac veluti æquoreos fluctus cum ſcinderet Argo,
Iſmarius vates feriebat pectine chordas:
Sic *Heroinæ* volitante per aera curru,
Tangebat citharam plectro crinitus Apollo,
Muſarumque chorus docto effundebat ab ore
Tales concentus. O terque, quaterque beati,
Qui bene viventes Cœleſtia Regna pararunt,
Pugnanteſque ſibi clarum peperère triumphum.
Non fuit his unquam ſenſus jam grata voluptas,
Deliciæque breves nullæ placuère: Tyrannum
Vicerunt Erebi diro certamine facto.
Et bona terrarum pariter ſprevère caduca;
Hinc merito ſemper tranquilla pace fruentur,

Lætitia & summa perfundent pectora semper.
Væ miseris contra, sceleratam ducere vitam
Qui voluère: fuit non inclyta gloria gestis
Parta suis, nunquam ad superos sua corda tulère,
Illecebris fracti sensus mala gaudia mentis
Amplexi, vani cessère Cupidinis armis.
O infelices! visent cæca ostia Ditis,
Umbrarumque domos, ac luce carentia Regna,
In quibus assidue ardenti patientur in igne,
Frigoris asperitate trement, glacieque rigebunt:
Horrendis monstris, Scyllis, Pythonibus, Hydris,
Harpyjis laniabuntur, sævisque Chimæris.
Discite mortales molles contemnere sensus
Delicias, justasque Jovis non spernere leges,
Tendere ut astriferum Regnum possitis ovantes.
Cantibus his hilares ducebant astra choreas.
Has dulces voces, hunc & Cynosura triumphum,

Hunc

Hunc Helice plausum miratur ab axe Boreo;
Hæc servata viris Grajis, Phœnicibus illa,
Qui mare trajiciunt, pandunt & carbasa ventis;
Mirantur pariter, jucundo ac pectore gaudent,
Hesperidumque Draco, qui cœsus ab Hercule clava
Occidit, atque fuit stellarum *in* sede locatus:
Et *pulchra* Andromede monstris objecta marinis,
Quam fortis Perseus crudeli morte redemit:
Gestit & Arctophylax custos Erymanthidos ursæ;
Gnossiacæ exultat stellata corona puellæ,
Quam Theseus quondam deserto in littore liquit,
Progeniesque Jovis mitis dilexit Iacchus:
Insolito fulgent Berenices lumine crines;
Splendentem currum læto clamore salutat
Amphitryoniades cinctus renitentibus astris,
Qui puer in cunis rabidos eliserat angues,
Cerbereumque canem traxit, domuitque Leonem,

Ge-

Geryonem, Diomedis equos, aprumque Erymanthi,
Eripuit monſtris totum qui viribus orbem.
Ingeminat lyra concentus, chordiſque reſultat,
Quæ cantu belvas, ſylvaſque, & ſaxa trahebat,
Sedavitque feros manes, & Tartara flexit,
Ex Erebo Euridicem traheret cum Thracius Orpheus.
Ledeus Cygnus recinens diverberat alas.
Lætatur Delphin, qui vexit Ariona dorſo
Per freta vaſta chelym pulſantem pectine eburno:
Lætitiæ dat ſigna alata propago Meduſæ
Pegaſus, ætherias quatiens qui calcibus auras
Perſea per varias partes tranſvexerat orbis,
Atque volans tandem Parnaſſi in vertice ſacro
Percuſſit ſaxum, & manavit Caſtalis unda:
Dant plauſum Taurus Cretæis qui appulit oris
Europam; gemini œbalio de ſanguine nati:
Herculeuſque Leo, Virgo quæ fulget ariſtis,

Libraque, Scorpius, Arcitenens, & Signifer Orbis
Apparet totus festiva luce coruscans:
Splendidior solito visa est via lactea in alto,
Unde triumphales currebant axe quadrigæ:
Se placidum ostendit nautis infestus Orion,
Armaque deposuit: manavit flumine lactis
Æthereus Nilus; radiantia vellera puppis
Argo substravit, Colchos qua vectus Jason:
Araque Cœlestis jucundo fumat odore.
Jamque triumphalis currus feliciter altas
Pervenit ad Cœli portas, quæ sponte patescunt,
Cœtus ubi Divum venientem expectat Iberam
Plausibus Heroinam, iterumque, iterumque salutat.
Excipiunt pariter, summo ac venerantur honore
Omnes Cœlicolæ, ducuntque Tonantis ad ora,
Qui læto vultu solio sic infit ab alto.
Venisti tandem nobis, carissima Diva,

Ac-

Accipe nunc victrix tantorum juſta laborum
Prœmia, quos terræ, dum vita manebat, in orbe
Paſſa es: Chryſolithis diſtinctam, auroque coronam
Accipe: ſtelliferi Cœli cole regna piorum,
Nullus ubi morbus, nec mœror, & anxia cura,
Nec timor exagitat gelida formidine mentes;
Sed ſecura quies, ac ſemper læta juventus,
Juſtitia & pietas, & pax tranquilla niteſcit.
Hìc nunquam glacialis hyems, ſed tempora Veris
Perpetui rident, florentia prata vireſcunt.
Hìc nunquam nox horrenti circumdatur umbra:
Æternùm micat alma dies: Sol uſque ſerenos
Effundit radios, & lumine veſtit Olympum:
Sidereique chori concentibus æthera mulcent.
O ſi mortales omnes ſic vivere vellent,
Turpes exoſi culpas, fraudeſque, doloſque,
Cingere vt æterno poſſent ſua tempora ſerto,

Hoſtibus & victis ſuper aſtra referre triumphum:
Dixerat, intonuitque Polus modulamine vocum,
Cunctaque plausère his Cœleſtia Numina dictis.
Undique dulce melos, Citharæq; Lyræq; ſonabant:
Undique ducebant Divi, Divæque choreas:
Funduntur flores lecti è *Cœleſtibus* hortis,
Lilia *mixta* roſis, immortaleſque Amaranthi:
Sternuntur lætæ palmæ, laurique perennes:
Ridet ubique domus ſuavi cœleſtis odore;
Nectaris æterni decurrit flumen ubique,
Dulcis & ambroſiæ convivia ubique parantur.
Tum vero nitida CATHARINAM in ſede locarunt,
Veſtibus indutam niveis, cinctamque corona.
Atque ubi conſcendit, convertens lumina circum,
Reginam vidit MARIANNAM in ſede nitenti,
Ornatam chlamyde immortali murice tincta,
Cujus præcingit crines diadema coruſcum.

Dex-

Dextra gerit ſceptrum, geſtamen nobile Regum,
Auguſta & gravitas, ſplendor, decus enitet ore:
Protinus aſſurgens ſummo veneratur honore,
Reginamque ſuam læto clamore ſalutat,
Quam ſic alloquitur vultu MARIANNA ſereno,
Gaudeo ſorte tua, ~~fauſtis &~~ gaudeo fatis.
O te felicem, Cœli cui contigit oras
Scandere, telluris deſertis vallibus imis.
Veræ hìc deliciæ, æterna hìc ſunt gaudia vera:
Hìc nos felices erimus, ſemperque beatæ:
AUSTRIACI hìc reſident REGES in ſedibus altis;
Aſpice, ut Hiſpani vivant ſuper aſtra PHILIPPI.
Quem iuxtà cernis nimia ſplendeſcere luce,
CAROLUS eſt QUINTUS pietate inſignis, & armis,
Marte feras vicit gentes, domuitque ſuperbos,
Stravit & adverſas acies interritus hoſtes
Aggrediens, palmas tenuit, ſtatuitque trophęa:

Irruit

Irruit in Turcas, qualis de montibus altis
Præcipitat torrens quercus, & ſaxa revolvens,
Aut velut in turres erumpit ab æthere fulmen.
Inclyta Chartago, populos quæ vicerat olim
Romanos, hujus dextra ſuperata potenti eſt.
Pannonia aſpexit ſolo cognomine QVINTI
Regnatorem Aſiæ victum, ſubitoque fugatum:
Dejecit Cimbros, Gallos, duroſque Sicambros
Invictus bello ſemper terraque, marique:
Imperij poſita ſpatioſi denique cura,
Sideream hanc ſedem, & Cœleſtia Regna paravit.
AVSTRIACOS alios proſpecta hìc ordine longo,
Solis utramque domum implerunt qui fortibus auſis,
Moribus, atque pijs petière hæc atria factis.
Hìc LACERDIADAS ſublimi in ſede micantes
Aſpice, Fama canit quorum clariſſima geſta.
En tibi SANDOVALIADAS, qui hæc Regna beata

Sunt

Sunt meriti, Spe, Juſtitia, Pietate, Fideque.
Quas vero vacuas ſedes hac cernis in aula,
Fulgent pro CAROLO genui quem cara Secundo
Mater, quique meis oculis eſt carior ipſis;
Hic licet ægrotus nuper, tellure gemente,
Migraturus erat jam jam ſublimis ad aſtra,
In terris vitam multos producet in annos,
Et multos gignet natos, per ſecula multa
Victuros, geſtis claros, virtutibus, omnes
Quos hic expecto longi poſt temporis ævum
Sedibus æthereis, ſertis, ſceptriſque decoros.
Hæc etiam tuus adveniet LODOVICUS ad aſtra,
Inclyta progenies, Atavis è Regibus ortus,
Tam bene Parthenopes CAROLI qui regna gubernat;
Hic quoque progignet natos, natique, parenſque
Has fortunatas recolent, ſedeſque beatas.
Auguſta hæc læto MARIANNA eſt ore loquuta,

At

At dulci alloquio Reginæ è pectore grates
Persolvit CATHARINA suæ, veneratur & unà
AUSTRIACOS magnos REGES, summósq; Monarchas,
Regalique suos Atavos è stirpe creatos;
Et tandem ingenti plausu celebrata resedit.

FINIS.

EMINENTISSIMO SIGNORE.

GIoseppe Thoma Lettore di Rettorica ne i Regij Studij di questa Città, supplicando espone à V. Em., come desidera dare alle Stampe un Libro, nel quale si contiene un' Oratione, & un Poema intorno alla ricovrata salute di CARLO SECONDO Rè delle Spagne (che Dio guardi) & un' altro Poema intorno alla morte dell' Eccellentissima Signora Donna Catarina d' Aragona Sandovale. Per tanto supplica l'Em. V. degnarsi commetterne la revisione à chi li pare, acciò possa poi ordinarsi che si stampi, ut Deus, &c.

Reu. Dominus D. Philippus de Anastasio videat, & in scriptis referat die 9. Maij 1697.

JO: ANDREAS SILIQUINUS VIC. GEN.

D. Januarius de Auria Can. Deput.

EMINENTISSIME DOMINE.

SUmma animi voluptate percurri, quæ D. Josephus Thoma tùm soluta Oratione, tùm Carminibus vincta scripsit pro reparata CAROLI SECUNDI salute, & in funere Excellentissimæ D.Ca-

tharinæ Aragoniæ, Sandoval, &c.; sunt enim sententiarum gravitate, & figurarum venustate referta: nec quicquam occurrit, quod religionem, pias aures, aut incorruptos mores offendat. Quas verò fabulas commentus est, præterquamquod præclarissimam continent allegoriam, poetice se conscripsisse testatur: ea propter typis edi posse existimaverim, si eadem Em. V. mens fuerit. Hæc ut tua jussa facerem, scripsi. Vale. Idibus Maij M.DC.XCVII.

Em. V.

Humillimus, & addictissimus Servus
D. Philippus Anastasius.

Attenta suprascripta relatione Domini Revisoris quod potest imprimi
Imprimatur die 19. Junij 1697.

JO: ANDREAS SILIQUINUS VIC. GEN.

D. Januarius de Auria Can. Deput.

EC-

ECCELLENTISSIMO SIGNORE.

GIoſeppe Thoma Lettore di Rettorica ne i Regij Studij di queſta Città, ſupplicando eſpone à V.E., come deſidera dare alle Stampe un Libro, quale ſi contiene una Oratione, & un Poema intorno alla ricovrata ſalute di CARLO SECONDO Rè delle Spagne (che Dio guardi) & un'altro Poema intorno alla morte dell'Eccellentiſſima Signora Donna Catarina d'Aragona Sandovale. Per tanto ſupplica l'E. V. degnarſi commetterne la reviſione à chi li pare, acciò poſſa poi ordinarſi che ſi ſtampi, ut Deus.

Rever. D. Gregorius Meſſerius videat, & in ſcriptis referat.

SORIA REG.	ANDREAS REG.
GASCON REG.	ANDREASSI REG.

Proviſum per S. E. Neap. 9. Maij 1697.

Spectab. Reg. Carrillo non interfuit.

Maſtellonus.

EXCELLENTISSIME DOMINE.

PErlegi, acceptis mandatis tuis, tum Orationem, & Poema Joſephi Thoma pro reparata CARO-

LI

LI IJ. Hiſpaniarum Regis ſalute, tum etiam Poema in funere Excellentiſſimæ Dominæ D. Catharinæ Aragoniæ, Sandoval, &c.; & nihil inveni quod offenderet Regiam Juriſdictionem: immo admiratus ſum Authoris eximiam eloquentiam, & præſtans ingenium. Quare in lucem edi poterunt, ſi ità Excellentiæ Tuæ videbitur. Vale. Neap. 19. Junij 1697.

Excell. Tuæ

Humillimus Servus.
Gregorius Meſſerius.

Viſa ſupradicta relatione imprimatur, & in puplicatione ſervetur Regia Pragmatica.

SORIA REG. ANDREASSI REG.

Proviſum per S. E. Neap. 20. Junij 1697.

Cœteri Spect. Reg. non interfuerunt.

Maſtellonus.